

Bolden, globussen, skallen hovedet **Gulerødder, kløer, naller** fingre **Fusser, syrebasser, undersætter** fødder **Have blus på lampen / en bjørn på / en bønmand på** være beruset **Kolbøtte-** vand, sludrevand, sprut spiritus **Bobs, bummelummer, jyde-** dollars kroner **Have røven fuld af penge, milliotemmelignær,** sidde fedt i det være rig **Koste det blege / det hvide ud af øjnene / knapper** være dyr **Ikke have opfundet den dybe tallerken, lam i roen, underfrankeret** dum, ubegavet **Flippe ud, freake ud, gå amokka, få et føl på tværs** få et anfald, gå amok **Einstein** geni **Bolle, hygge sig, komme i kassen** have samleje **Store konedag** lørdag som dag i ugen, hvor man har sex **Helikopter** det at svinge penis rundt **Gufle, skovle ind, æde sig**

en pukkel til spise meget **Leverståej, svinemarmelade** leverpostej **Knust postbud** fx spegepølse, rød sildesalat el. russisk salat **Høvle, skylle ned** drikke hurtigt **Iskineser** grønslænder **Silde-**

perker bornholmer **Nørrebronx** Nørrebro **G-strengen** Vejle-fjordbroen **Ungabungaland** et fjerntliggende underudviklet land **En tur i centrifugen** nederlag **Dele julegaver ud** begå store fejl i forsvaret **Blive savet midtover** tabe stort **Uldjyderne** hold fra Ikast **Løfte jern** dyrke bodybuilding **Pind** point **Bold** fodbold **Buret, garnet, rusen** målet **Barca** Barcelona **Miss Sunshine** Caroline Wozniacki **Battle** (i hiphop) konkurrere **Ko** et skældsord

Indhold

DEL 1

Masser af slang	6
Hvad synes I om slangudtryk?	7
Brug selv slang	9
Stil-lag i sproget	12
Hvad er slang?	13
Sammenfatning: Sådan kan du analysere slang	14
Hvad er jargon? +	15

DEL 2

Hvad bruger vi slang og dagligsprog til?	16
Sådan kan du variere dit sprog	17
Nu er det din tur til at variere sproget	18
Oversæt fra slang til normalsprog	19
Oversæt fra normalsprog til slang	20
Slå op i Omvendt slang	21
Hvad handler slang om?	23
Hvordan laver man slang?	24
Lighed mellem to ting	24
Overføring af med-betydninger +	26
Mere om billedsprog +	27
Lighed i ordenes form	28
Hvem finder på slangord?	29
Nye ord	29

DEL 3

Slangord er ikke lige »frække« eller »skrappe« +	30
Stilværdi kan variere ud fra sammenhængen +	31
Slang hos unge, børn, voksne og ældre +	32
Når slang visner og dør +	33
Den første danske slangordbog	34
En slangordbog fra 1950'erne	35
Slang fra 1900 hvidkål til i dag	36

DEL 4

Klassens egen slangordbog	38
Hvordan laver man en ordbog?	38
Hvordan laver man en artikel i en ordbog?	39
Saml ord til klassens slangordbog	40
Ordklasser	42
Forslag til nye slangord	42

Hvor kan man finde meget slang?	43
Folkeskolens mellemste klasser	43
De ældre klasser i folkeskolen/de gymnasiale uddannelser	43
Gymnasiale uddannelser	44
Ældre bøger	44

DEL 5

Allerede de gamle grækere og romere talte slang +	46
Slang fra fremmede sprog +	47
Engelsk	48
Tysk	48
Fransk	48
Italiensk	48
Spansk	48
Græsk	48
Latin	48
Svensk	48
Norsk	48
Russisk	48
Arabisk	48
Tyrkisk	48
Persisk	48
Slang om byer og lande +	49
Slang om bygninger +	51

DEL 6

Slangordbøger	53
Danske slangordbøger	53
Slangordbøger på fremmedsprog	59
Engelsk og amerikansk	59
Norsk	59
Svensk	60
Læs om slang	62
Links	63
Til læreren	65
Kontakt Slangordbogen	65
Oversigt	65
Del 1	65
Del 2	66
Del 3	66
Del 4	66
Del 5	66
Del 6	66
Oversigt over materialet og muligheder i at arbejde med slang	67

(+) angiver supplerende stof.

Slang er noget af det sjoveste i sproget!

Du og dine kammerater kender garanteret masser af slangord.

Når I arbejder med slang, kan I gå ud fra jeres egne slangord, og I kan også lære en masse ny slang – og om ord og sprog i det hele taget.

I vil tydeligt kunne se, hvordan I taler og skriver forskelligt til:

- Venner/veninder
- Forældre
- Bedsteforældre
- Lærere

Se på ordene på forsiden.

1. Er der nogen af ordene, som du ikke vil bruge, når du snakker med dine bedsteforældre, dine forældre eller andre voksne?

Hvorfor?

2. Og hvad med bandeord:
sgu, fuck, fandeme, shit?

Tal om forskellen på bandeord og milde bandeord.

Bandeord kaldes også 'eder'.

I kan se lister med eder og milde eder i *Slangordbogen* (app).

EDER	MILDE EDER
Mange eder betyder, at den talende understreger, at han eller hun står inde for det, der bliver sagt. De kan også udtrykke en stærk følelse.	Milde eder bruges ligesom de lidt skrappere eder til at understrege, at man står inde for det, der bliver sagt. Desuden kan de udtrykke en følelse.
det var fandens eddermaneme fandeme for fuck fy for den lede gud fader i skuret i hede hule helvede kraftstejlemig sateme wtf	Milde eder kan være formildende omskrivninger, fx dælen for <i>djævelen</i> , søren for <i>Satan</i> .
	det var dælens for fanø for pokker fy for søren hvad sørensen kors i hytten sgi sagomeleme sørenskiseme

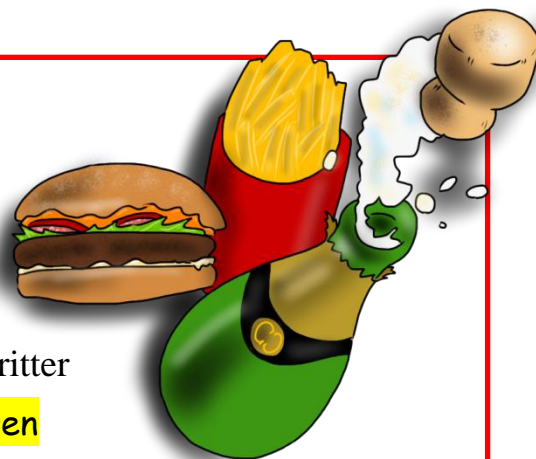
3. Bruger I selv nogle slangord, som voksne slet ikke forstår?
Hvordan virker dét?

Masser af slang

De gule ord i teksten er slang.

1. Find selv flere slangord i den sidste del af teksten.

Et indbrud er et **bræk**, et **sæt** er burger og fritter

Det sted hvor alle **ryger bønner** er **Chrisseren**

En **spade** er en person der' totalt åndssvag

Sølvpapiret på en guldøl er et **gashåndtag** – Uh

Jeg ved I elsker når jeg rapper det

Jeg snakker slang og stopper ikke før I fatter det

500 kroner er en **plov** og telefoner er **knogler**

Noget der' **grineren** er sjovt og testikler er **kogler**

Drikker du vin eller champagne, **popper du kork**

Og hvis du gør noget forkert, **yo** så **fucker du op**

Noget der' svedigt er fedt og noget der' kedeligt er stener

Noget der' ærgerligt er neder, man ryger fed i en pind

En brandert er en rus, en flok venner er en pose

Hvis du' træt er du død, en tøsedreng han er blød

Cab: "Snakker slang", *Æter Mixtape*, 2004.

Hvad synes I om slangudtryk?

Læs de to indlæg på næste side.

1. Er der nogle slangudtryk, som I ikke kan lide?

Hvorfor kan I ikke lide dem? Er de

- platte
- grove
- ulækre
- forældede
- alt for almindelige
- eller handler de alt for meget om sex?

2. Hvilke eder (bandeord) bliver brugt?

I kan se lister med eder og milde eder i *Slangordbogen*.
Ordbogen har også en liste med skældsord.

Eksempler: **sgu, fuck, for helvede, for søren, svin, ko, ged.**

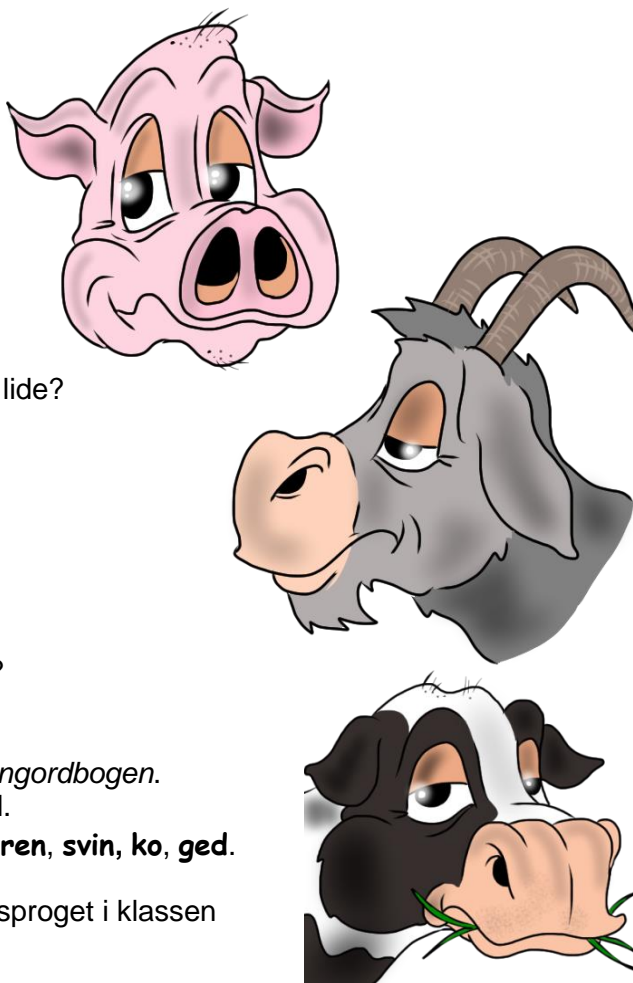
3. Har I haft dårlige oplevelser på grund af sproget i klassen eller sammen med andre?

4. Hvordan synes I »tonen« er i de grupper, hvor I kommer?
Bliver der brugt et hårdt sprog?

5. Hvordan skal man opfatte hårde ord?
Er de ikke ment så slemme, som de lyder?
Virker de alligevel hårdt?

6. Er der nogen i klassen, der har et øgenavn?

Jeres arbejde om brug af slangudtryk kan måske bruges til en diskussion på et forældremøde eller blandt lærerne på skolen.

Ordet *bøsse*, der bruges om en homoseksuel mand, var tidligere et skældsord. Men da homoseksuelle mænd selv begyndte at bruge ordet, mistede det en stor del af sin nedsættende karakter.

"Nederen" udtryk

Alder: 24. Indlæg: 3661

17. juni 2012, 20.39

"Totalt yndlings" - på trods af jeg selv bruger det for sjov i ny og næ.

"Det er konge"

"Det er totalt porno" - ikke sagt om porno - men om gode ting.

18. juni 2012, 04.51

Ej, jeg er godt nok overrasket over hvor mange der ikke kan lide helt almindelig ord som "super" og "ok" - i mit hovede er det helt almindelig tale, og slet ikke et "udtryk". Hvis en siger "Super vi ses i morgen" tænker I så at I godt nok synes det lyder grimt, eller? 🙄

Når folk siger "hr. kæreste" synes jeg det lyder som om de rigtig prøver at være med på moden. Argh.

Kan heller ikke klare folk der siger "ish" efter alt. IEW hold nu kæft!!!! Og le foran alt. Nøøøøj

Fra www.woman.dk.

Et **øgenavn** er et navn, som bruges i stedet for eller sammen med det rigtige navn. Det er ofte navnet på en person. Øgenavne er nedsættende eller drillende. Eksempler: **Gucci-Helle** statsminister Helle Thorning-Schmidt, **Djævløen** Sjælland.

Et **tilnavn** er også et navn, som bruges i stedet for eller sammen med det rigtige navn. Men tilnavne er normalt ikke nedsættende. Eksempler: **Don Ø** forretningsmanden Flemming Østergaard, **Plæneklipperen** fodboldspilleren Stig Tøfting.

Et **kælenavn** er venligt, måske ligefrem kærligt ment. Eksempler: **Fie** (for Sofie), **Stoffer** (for Christoffer). *Slangordbogen* indeholder et tema om kælenavne.

Brug selv slang

1. Skriv en tekst med mange slangord inden for et emne.

Skriv fx om cykling, om hår og skæg, om biler.

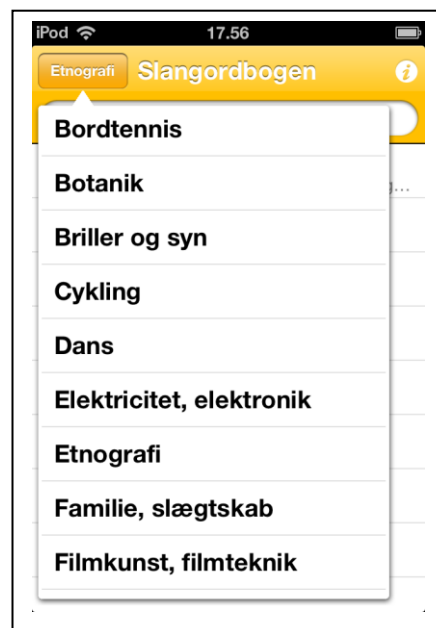
Eller skriv om en rejse i Danmark. Du kan bruge navne fra Danmarks kortet »Dannevang«.

Du kan finde flere emner i *Slangordbogen*.

2. Prøv derefter at omskrive slangteksten, så du bruger 'almindelige' ord i stedet for slangord.

3. *Tal om:*

Hvordan virker de to tekster i forhold til hinanden?

CYKLING

bule, knold, rynke = bakke

dyr, ged, gummiged, jernged, jernhest, stålhest, tohjuler = cykel

faldhat, gryde, snublekyse, tomrumsforlænger = cykelhjelm

gedesti = smal vej eller sti med dårlig belægning

havelåge, lig, skramlekasse, skærveknuser = tung eller dårlig cykel

kykel = forvanskning af *cykel*

Kyllingen = cykelrytteren Michael Rasmussen

panikgear = meget lavt gear

Ørnen fra Herning = cykelrytteren Bjarne Riis

HÅR OG SKÆG

brøndbypalme, ishøjfontæne = hestehale oven på hovedet

crewcut = karsehår, frisure med meget korte hår

franskbrødshår = højt opsat hår, blev brugt i 1960'erne

mohikanerfrisure = frisure med en stribe hår oven på hovedet, og med meget kort hår på siderne af hovedet

monobryn = sammenvoksede øjenbryn

morgenhår = uordentligt hår

skalpere = klippe håret meget kort

skægabe = person, der har skæg

skovsnegle = kraftige, malede øjenbryn

svensker garn, bundesligahår = frisure med hår, der er kort i toppen og langt i nakken

BILER

For mange bilejere er bilen ikke bare et transportmiddel. Nej, den er udtryk for ejerens personlighed og den måde, som han eller hun gerne vil se ud over for andre: sporty, fornuftig, smart, familiemenneske, ungkarl, egoistisk, traditionel, nytænkende, karriereorienteret, luksusnyder osv.

Derfor er det vigtigt, hvad man kommer til at tænke på, når man ser bilen (associationer). Nogle associationer indgår i slangnavne på bilmærker og bilmodeller.

Disse navne kan være dannet ud fra egenskaber ved bilen eller dens navn:

Bilens udseende	gravid rulleskøjte, Mariehønen, pygmæambulance, rugbrød
Bilens brugere	hippiecontainer, kebab-taurus, studenterjaguar
Bilens oprindelse	hitlerslæde, skærgårdstraktor
Navnets lyd	Bimmer, Mercer, Pegøjt, presset citron, 3 tyrker i

Bimmer = BMW

den nedgroede negl = ældre folkevognsmodel med buet facon

gravid rulleskøjte = ældre folkevognsmodel med buet facon

hippiecontainer = bil, som hippier foretrak, fx et folkevognsrugbrød eller en Citroën 2CV

hitlerslæde = Folkevogn

kebab-taurus = BMW

Mariehønen = Fiat 500, der blev solgt fra 1936

Mercer = Mercedes

Pegøjt = Peugeot

presset citron = Citroën 2CV

pygmæambulance = lille bil (især Lloyd og Morris Mascot)

rugbrød = lille Folkevognsbus, minibus

skærgårdstraktor = Volvo

studenterjaguar = Citroën 2CV

2CV = Citroën 2CV

3 tyrker i = BMW 320i

Cold Hawaii = surferområde ud for Thy.

den fede pølse = det velstående bælte af byer langs den østjyske motorvej.

den rådne banan = dele af Danmark med økonomiske problemer = Udkantsdanmark.

Djævløen = 1. Amager 2. Sjælland.

Gazastriben = Frederikshavn Kommune.

G-strengen = Vejle fjordbroen.

hovedlandet = Jylland.

Kjøvenhavnstrup = København.

Lortøen = Amager.

Nagasaki = Nakskov.

Nairobi = Nr. Aaby.

Smilets By = Århus.

solskinsøen = Bornholm.

Sydhavsøerne = Lolland og Falster med tiliggende øer.

Sønderbronx = Sønderborg.

Stil-lag i sproget

Når du snakker og skriver, varierer du sikkert sproget, efter hvem du henvender dig til: kammerater, lærere, bedsteforældre osv.

Du taler heller ikke på samme måde i en kirke som på en fodboldbane.

De sproglige forskelle kalder man *stil*. Når du udtrykker dig, *vælger* du en stil.

På figuren kan du se, at det danske sprog indeholder 3 stil-lag:

- Høj stil
- Neutral stil
- Lav stil

Figuren viser, hvordan du i de tre forskellige stil-lag kan udtrykke *at dø*. Ordene betyder det samme, men de har forskellig stil. Det er ligesom kondisko og stiletter: De to slags sko har samme funktion, men de har en helt forskellig stil.

Det neutrale ord er *dø*. Det står midt imellem høj stil og lav stil. Neutral stil er de ord, som man ikke lægger mærke til.

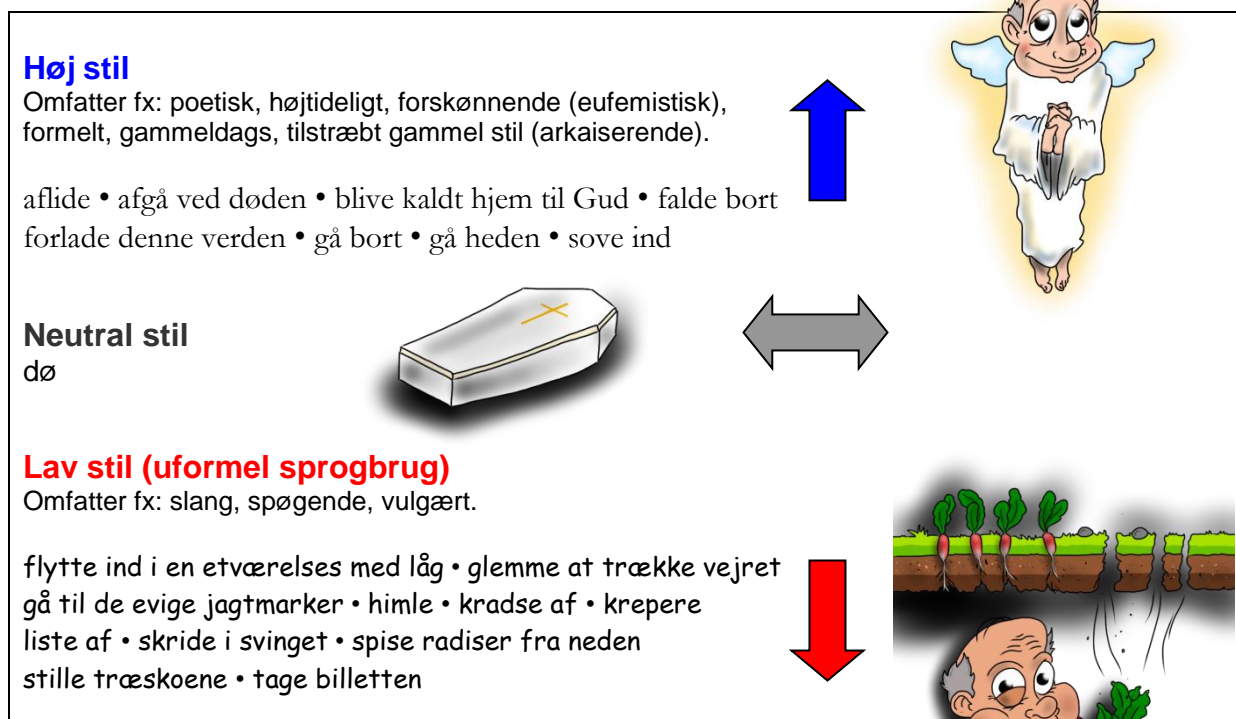
Under neutral stil ligger de lave stillag. Her hører slang og dagligsprog til, fx **tage billetten, spise radiser fra neden**.

Over neutral stil ligger de høje stillag, fx højtidelig sprogbrug. Højtidelige udtryk er fx *afgå ved døden, blive kaldt hjem til Gud*.

1. Hvornår kan man bruge de forskellige ord, der betyder 'at dø'? Tænk fx på alvorlige genrer som dødsannoncer og nekrologer.

2. Er der nogle af ordene, der virker gamle? Og virker nogle af dem nyere?

Hvad er slang?

Nu har du arbejdet med slang, og vi kan prøve at sammenfatte, hvad slang er.

I afsnittet om stil-lag i sproget så du, at slang er

- et sprogligt stiltræk

Desuden er slang

- uhøjtideligt
- humoristisk
- billedligt

Man kan bruge slang for at

- opnå en bestemt virkning
- markere, at man tilhører en bestemt gruppe.

Slang omfatter de mindre 'fine' stillag i sproget. Dem kan du se i skemaet herunder.

Man kalder også de mindre fine stillag for 'uformel' sprogbrug.

Det danske sprog er rigt. I bladet *Samvirke* blev der spurgt:

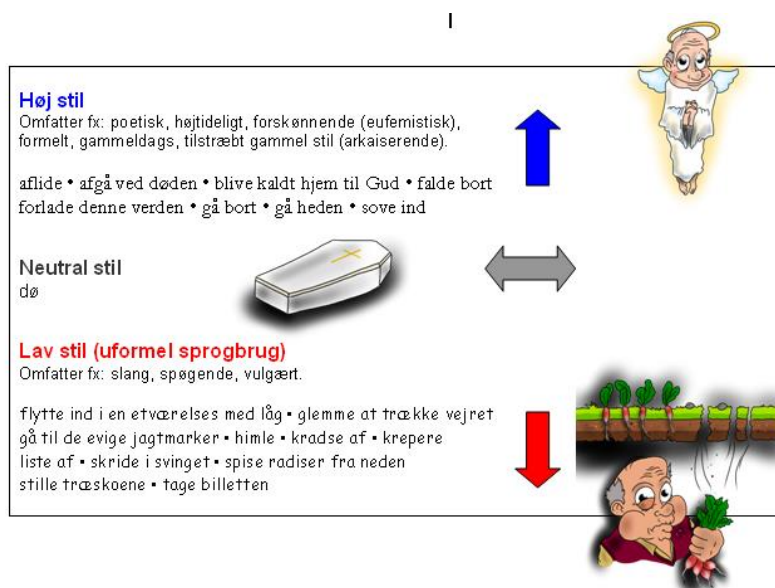
»Er det danske sprog fattigt? Njæe ... Ikke når man ser på de udtryk, der stammer fra en kært national hobby: at æde, proppe i hovedet, høvle i sig, få noget i skrutten, gå til fadet, til truget, til bords, få en kødpølse trods dens skrig, kort sagt: spise.«

Stil	Eksempler
jargon (gruppesprog)	battle (i hiphop) konkurrere, sne kokain
fagjargon	badebillet (i sport) rødt kort, whole-car (graffiti) en hel langside af en togvogn bemalet med graffiti
talesprog	den dersens, ik', og sådan noget
spøgende	amagerkaner person fra Amager, friluftsgæbis udstående tænder
nedsættende, skældsord	bondeknold et skældsord, ko et skældsord, papvin billig og ikke særlig god vin
vulgært	ædelse mad, luk ædespalten ti stille
tabu	negerbolle flødebolle
børnesprog	mam mad, vovhund hund
eder	dæleme, for helvede, kraftedeme
kortformer	bold fodbold, fritter fritidshjem
forvanskninger	leverståhej leverpostej, alfa og bodega alfa og omega
ordspil	glædelig bagjul hilsen efter jul, nå så nosser
stednavne og personnavne	Nørrebro Nørrebro, Anden Anders Matthesen

Sammenfatning: Sådan kan du analysere slang

Når du skal analysere slang,
kan du spørge på denne måde:

1. Har ordet en lav stil-værdi?
Se figuren i afsnittet »Stil-lag i sproget«:

2. Tilhører ordet en af de ordgrupper,
der er i skemaet i afsnittet »Hvad er slang?«:

Stil	Eksempler
jargon (gruppesprog)	battle (i hiphop) konkurrere, sne kokain
fagjargon	badebillet (i sport) rødt kort, whole-car (graffiti) en hel langside af en togvogn bemalt med graffiti
talesprog	den densens, ik', og sådan noget
spøgende	amagerkaner person fra Amager, friluftsgæbis udstående tænder
nedsættende, skældsord	bondeknoled et skældsord, ko et skældsord, papvin billig og ikke særlig god vin
vulgært	ædelse mad, luk ædespalten ti stille
tabu	negerbolle flødebolle
børnesprog	mam mad, vovhund hund
eder	dæleme, for helvede, kraftedeme
kortformer	bold fodbold, fritter fritidshjem
forvanskninger	leverståhej leverpostej, alfa og bodega alfa og omega
ordspil	glædelig bagjul hilsen efter jul, nå så nosser
stednavne og personnavne	Nørrebronx Nørrebro, Anden Anders Matthesen

Hvad er jargon? (+)

Når ord kun bruges af en lille gruppe, kaldes det *jargon* (udtales sjarGONG).

Det kan fx være i hiphop, i fodbold, triatlon eller i jeres klasse.

I boksene kan du se nogle ord fra fodbold-jargon og triatlon-jargon.

Fagjargon giver sproget et intimt, indforstået præg.

Fodbold-jargon

brodere = spille forsigtigt med korte afleveringer

flugter = flugtskud

grave sig ned = blive på egen banehalvdel og spille defensivt

klatten = bolden

sjutte = slå smut, hoppe

Triatlon-jargon

Jern = ironman-triatlon.

Jeg pløkkede tyren = Jeg kørte hårdt og hurtigt på tyren (cykelrundstrækning ved Ganløse).

Vi flækker maks i Kilden = Har du lyst til at tage med i Kildeskov Svømmehal og svømme?

Kilde: www.pulsslag.dk

1. Bruger I nogle ord i klassen, som der ikke er andre, der kender?
2. Måske har I fundet på nogle skøre ord på en lejrskole? Noget, som en af jer begyndte at sige, og derefter sagde I det hele tiden?

Hvad bruger vi slang og dagligsprog til?

Slang og dagligsprog lyser op i en tekst. Det er ligesom en mark med farveklatter af margueritter, valmuer og tidsler.

Når du vælger et slangord blandt alle mulige ord, lægger du vægt på den udtryksmæssige side af sproget, altså måden du siger det på.

Du kan variere din sprogbrug ud fra situationen, dit humør og den effekt, som du ønsker at opnå.

Slang viser, at vi ikke kun bruger sproget som et praktisk værktøj til at kommunikere med. Vi bruger også sproget som et opfindsomt legetøj, når vi fx forvansker ordsproget *Rom blev ikke bygget på én dag* til **rom blev ikke brygget på én dag**, eller når *snakke bagvendt* bliver til **bakke snagvendt**.

»Efter en udbredt talemåde er sproget tankens v æ r k t ø j. ... Man må ikke overse at sproget osse er tankens l e g e t ø j.«

Sagt af ordbogsredaktør Kaj Bom, grand old man i udforskningen af dansk slang.

Slang er udtryk for, at man har overskud til at udtrykke sig opfindsomt, til at lege med sprogets form, ligesom i litteraturens og kunstens udtryksformer. – Det kan du tænke på, hvis nogen kalder dig for **båtnakke**, **klaphat** eller et andet skældsord 😊

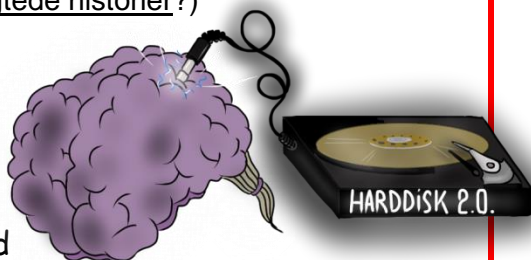
Her kommer nogle eksempler fra Manu Sareens bog *Iqbal Farooq og kronjuvelerne*, hvor han har valgt nogle særlige ord og udtryk:

Nu stopper I altså, *hele banden!*

(= Nu stopper I altså, hele flokken!)

I tror da ikke på den gamle *fusker* og hans *røverhistorier?*

(= I tror da ikke på den gamle snyder og hans opdagede historier?)

Æhh, det er *sgu* da Iqbal Farooq, der skal ind til *psykodamen* og have tjekket *harddisken!*

(= Æhh, det er altså Iqbal Farooq, der skal ind til psykologen og have tjekket hjernen!)

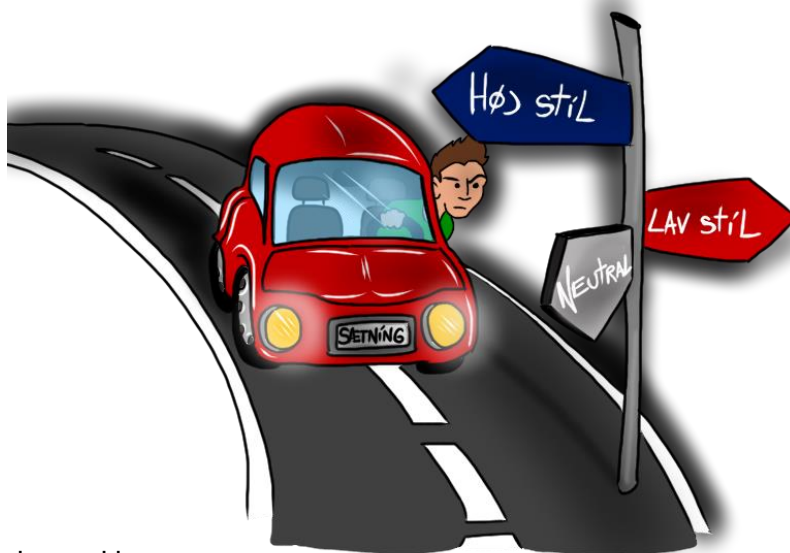
Far hér får masser mønter, så der skal købes bjerge af *bling-bling*, du. Guldkæder, ringe og ure i massevis og måske en ægte *bimsevims* 320 med *Alifælge* og *hele svineriet*.

(= Jeg får masser mønter, så der skal købes bjerge af skinnende ting, du. Guldkæder, ringe og ure i massevis og måske en ægte BMW 320 med alufælge og alt tilbehør.)

Sådan kan du variere dit sprog

Forestil dig, at du kommer kørende hen ad en gade. Ved hvert kryds kan du vælge:

- Køre ligeud
- Svinge *op* ad en gade
- Svinge *ned* ad en gade

Det er det samme, når du skal vælge ord i en sætning:

På de fleste pladser i sætningen kan du vælge mellem flere forskellige ord.

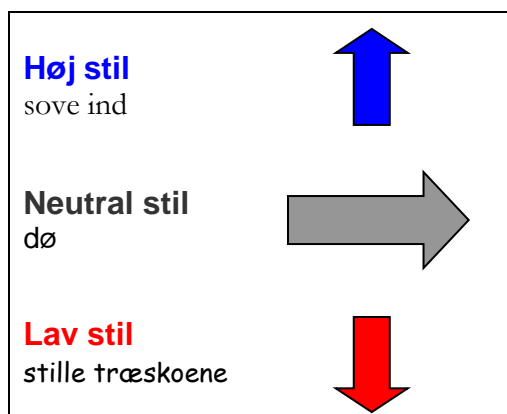
Du starter en sætning og »kører« fra venstre mod højre. På flere af pladserne i sætningen kan du vælge mellem forskellige ord. Hvis ordene betyder næsten det samme, er de synonyme.

Når du vælger ord, kan du vælge en bestemt stil, fx neutral stil, høj stil eller lav stil. Eksempel: I stedet for at *dø* kan du vælge *sove ind* eller *stille træskoene*.

Hvis de ord, du vælger, ikke har nogenlunde samme stil, kan sætningen lyde mærkeligt, som på skiltet her.

Cykler fjernes sgu uden ansvar

Bandeordet *sgu* passer ikke ind, da forbuddet på skiltet helst skal lyde som en meddelelse fra nogen, der bestemmer – en autoritet. På samme måde putter man heller ikke bandeord ind i en lov.

Nu er det din tur til at variere sproget

Herunder kan du se et eksempel på, hvordan du kan vælge ord på mange af pladserne i sætningen.

Hvis du vælger de blå ord, går du *op i høj stil*. Men hvis du i stedet vælger de røde ord, går du *ned i lav stil*.

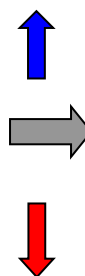

Se på den "grå" sætning:

1. Find nogle ord, som du nemt kan erstatte med et andet ord (et synonym).
Hvilke ordklasser tilhører de ord?

2. Nævn nogle ord, der er svære at erstatte med andre ord.
Tilhører de nogle bestemte ordklasser?

		altså		fæste lid	til		aldrende	falskner			
		virkelig		stole	på		ældre	bedrager			skrøner
I	må	da	ikke	tro	på	den	gamle	snyder	og	hans	opdigtede historier
		sgu		æde			mosgroede	fusker			røverhistorier
		eddermaneme		købe			oldnordiske	plattenslager			løgne
							tudsegamle	snydetamp			

stålhingst mast gummiged
tøs udbombet fræse hvalp tosseanstalt
knægt færdig jernhest banke trunte fise fløjte stegt stenet hamre
høvle mørbanket jerne piske storme stryge suse tordne ged brugt
jernged ristet stålhest slaveanstalt bombet tohjuler
slidt ned til sokkeholderne

3. Vælg nogle slangord, så du varierer ordene i den grå sætning.
Find derefter selv på nogle sætninger, hvor I kan indsætte andre ord.

De	trætte	piger	og	dreng	kørte hurtigt	på	cyklen	til	skolen

Oversæt fra slang til normalsprog

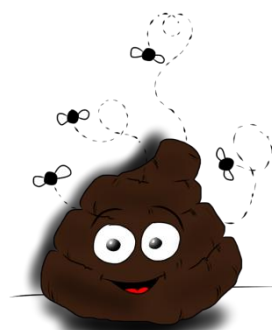
1. Omskriv de *kursiverede* ord i sætningerne til neutrale ord.
2. Er der nogle af ordene, der er svære at omskrive til andre ord?
Fx bandeord som *for fanden*?
3. Er du helt sikker på, hvad alle ordene betyder, eller er nogle af dem lidt uklare?
4. Mener du, at der er nogen, der taler ligesom i teksten her?

Vi klaskede sammen i lædersofaen for at *glo lidt fjerner*. Der var nyheder på 3'eren.

Fuck! Sig det er løgn! Kassen er *sgu* tom, Iqbal, *for fanden!*.. - Onkel Rafig. Det er onkel Rafig, den *klovn*. Han har *sgu* nakket juvelerne ..

Fatima, Tariq og jeg så tavse til fra sofaen, mens far og Dindua *drønedede rundt* i lejligheden og fandt det ene stykke *bras* efter det andet. Toppen af lavmålet var, da Dindua, *den lille lort*, ville have sokker på juletræet.

- *Æææ*, *hvad så dér*, min fætter, er du *nede* i dag eller hvad sker der for dig, *mand?* Hassan rakte hånden op i luften. - *Gi' mig fem svin* dér og vi *kører stilen for hårdt* i dag! - Så hvad! sagde jeg og gav Hassan de fem svin.

Eksemplerne stammer fra bøger af Manu Sareen.

Oversæt fra normalsprog til slang

De neutrale stillag, der hverken er lav stil (fx slang) eller høj stil (fx højtideligt), kalder vi normalsprog.

Hvis man vil variere sit sprog, kan man erstatte neutrale ord med slang.

De tre indlæg her starter med, at Sine efterlyser et godt slangord for penge.

Læs først indlæggene, og prøv derefter at slå op i Omvendt slang.

Slang-ord for penge?

Forfatter: Sine (Aslan) ([Præsentation](#)) ([Skriv besked](#))

Dato: 20-10-2009 21:06

Er der nogen der vil dele med mig hvad de kalder penge med et hverdags-slang-ord? Jo yngre du er des bedre!

Skal bruge det til en oversættelsesopgave 😊

Bruger man man stadig ord som klejner, moneter, gysser eller er de gået af mode?

Tuuusind

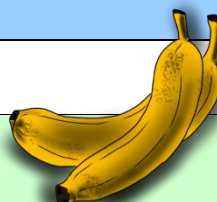
Forfatter: Sine (Aslan) ([Præsentation](#)) ([Skriv besked](#))

Dato: 20-10-2009 21:40

tak - just keep 'em coming 😊

Jeg skal oversætte frasen "tons of cash" - hvilket bliver til "masser af" og jeg mangler liiiige det rigtige danske ord som er 'in' iblandt unge 😊

Må indrømme at selvom jeg selv kun er 25, så siger jeg aldrig andet end penge... Så kedelig jeg er 😊

Forfatter: zeppelin ([Præsentation](#)) ([Skriv besked](#))

Dato: 21-10-2009 10:16

Hos os er det bananer når det er de store der tales om...eller 2000 af de store, kg, moneter, dabelapper..kugler, stakater, ...på lønsedlen står kun almisser eller findeløn...hvis man kan finde dem 😊

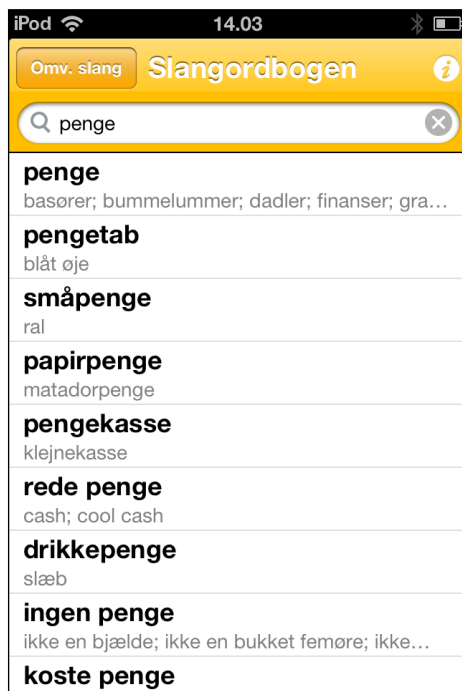
Fra www.heste-nettet.dk

Slå op i Omvendt slang

Hvis du vil søge efter slangord, der har en bestemt betydning, skal du vælge **Søg i Omvendt slang***.

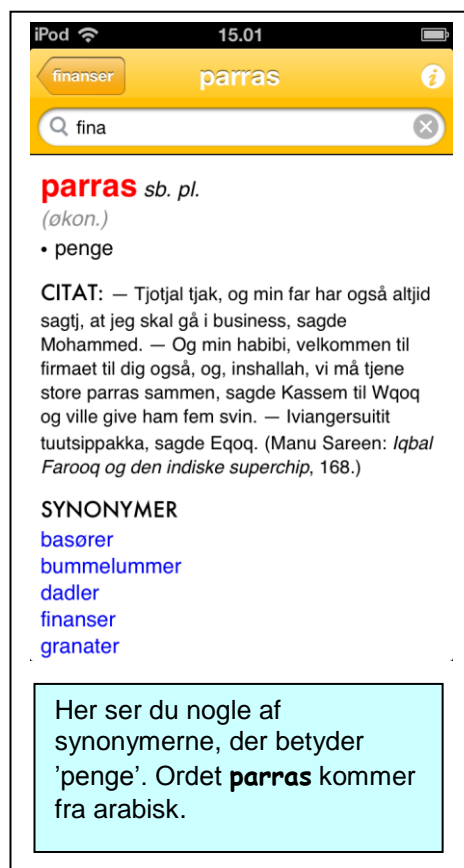
1 Skriv fx »penge« i søgefeltet. Så finder ordbogen alle artikler, hvor der står »penge« i forklaringen (definitionen).

* På iPhone, iPad, iPod touch, men ikke på Android-telefoner og -tablets. Her kan du i stedet gå ind via synonymer, som du kender.

2 Nu kan du gå ind i artiklen *penge* og se de ord, der betyder 'penge'. Vælg fx ordet *parras*.

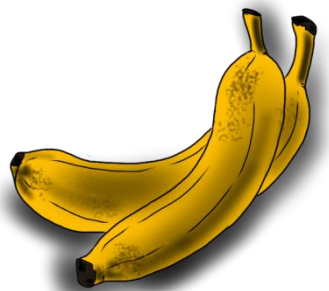
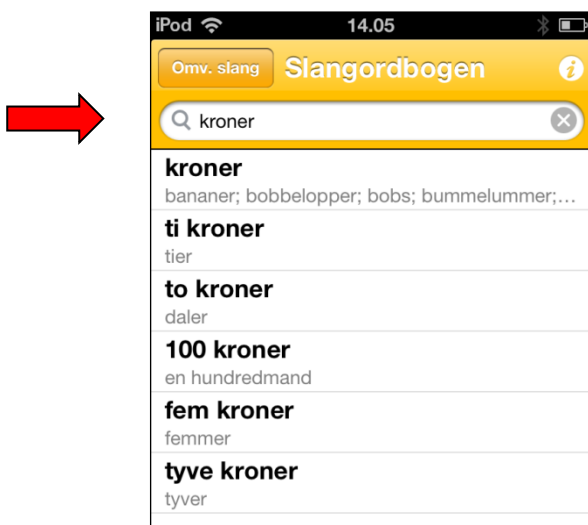

1. Slå op i Omvendt slang.

Søg efter slangord, der betyder 'kroner'.

❶ Skriv »kroner« i søgefeltet. Så finder ord-bogen alle artikler, hvor der står »kroner« i forklaringen (definitionen).

❷ Nu kan du gå ind i artiklen *kroner* og se de ord, der betyder 'kroner'. Vælg fx ordet *bobs*.

2. Hvilke slangord, der betyder 'penge' eller 'kroner', synes du lyder gammeldags?

3. Hvilke ord kan man bruge i dag?

Hvad handler slang om?

Slang handler om de nære ting og de aktiviteter, som vi udfører i dagligdagen.

Det vigtigste er kroppen, hjernen, vores udseende og de basale aktiviteter, der er knyttet til kroppen:

at vi spiser, drikker, går på toilettet, og avler børn, der kan føre slægten videre.

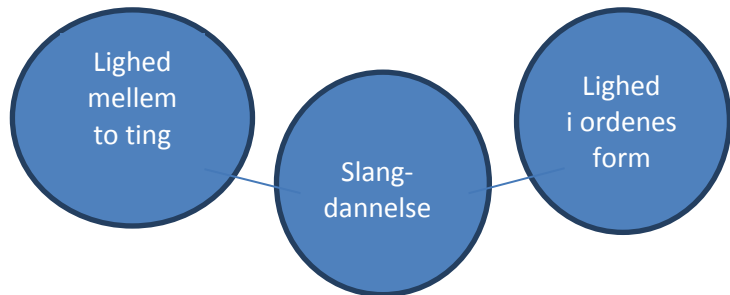
Slangordforrådet er særlig stort på de områder, der ikke er helt 'stuerene'. Det vil sige, at det ikke er »tilladt« eller »pænt« at tale om dem i alle sammenhænge, fx hvis unge taler med ældre mennesker eller med fremmede personer:

- Kroppens dele og dens funktioner
- Sex
- Alkohol
- Slagsmål

På skemaet kan du se de største emner i *Slangordbogen*.

Emne	Antal	Eksempler
kroppen	532	Bolden, globussen, skallen = hovedet. Gulerødder, kløer, naller = fingre. Fusser, syrebasser, undersætter = fødder.
alkohol	410	Have blus på lampen / en bjørn på / en bøhmand på = være beruset. Kolbøttevand, sludrevand, sprut = spiritus.
penge og økonomi	393	 Bobs, bummelummer, jydedollars = kroner. Have røven fuld af penge, milliotemmelignær, sidde fedt i det = være rig. Koste det blege / det hvide ud af øjnene / knapper = være dyr.
psykologi	349	Ikke have opfundet den dybe tallerken, lam i roen, underfrankeret = dum, ubegavet. Flippe ud, freake ud, gå amokka, få et føl på tværs = få et anfald, gå amok. Einstein = geni.
sex	340	Bolle, hygge sig, komme i kassen = have samleje. Store konedag = lørdag som dag i ugen, hvor man har sex. Helikopter = det at svinge penis rundt.
mad og drikke	328	Gufle, skovle ind, æde sig en pukkel til = spise meget. Leverståhej, svinemarmelade = leverpostej. Knust postbud = fx spegepølse, rød sildesalat el. russisk salat. Høvle, køre ned, skylle ned = drikke hurtigt.
geografi	285	Iskineser = grønlænder. Sildeperker = bornholmer. Nørrebronx = Nørrebro. G-strengen = Vejle fjordbroen. Ungabungaland = et fjerntliggende underudviklet land.
sport	207	En tur i centrifugen = nederlag. Dele julegaver ud = begå store fejl i forsvaret. Blive savet midt over = tabe stort. Uldjyderne = hold fra Ikast. Løfte jern = dyrke bodybuilding. Pind = point. Miss Sunshine = Caroline Wozniacki.
fodbold	191	Bold = fodbold. Buret, garnet, rusen = målet. Barca = Barcelona.

Hvordan laver man slang?

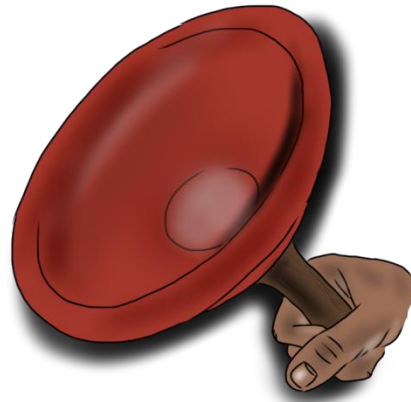

Lighed mellem to ting

Her ser du en svupper. Den bruger man til at ordne en vask, der er stoppet.

I slang bliver en svupper kaldt et **kamelkys**.

Det er, fordi svupperen ligner en kamel med en kæmpe mund, der kysser. Og så lyder et kamelkys, ligesom når man bruger svupperen: et stort, vådt kys med en svup-lyd.

En svupper bliver altså sammenlignet med et kamelkys. Det vil sige, at ordet **kamelkys** indeholder en *sammenligning*. Man udnytter, at der er en lighed mellem svupperen og kamelkysset, nemlig i form, udseende og lyd.

På den måde opnår man, at svupperen bliver beskrevet gennem denne sammenligning med et kamelkys.

Man siger, at sammenligningen af en svupper og et kamelkys er et *sprogligt billede*.

Billedet fremkommer ved, at man *forbinder* svupperen med et kamelkys.

DEFINITION

Et **sprogligt billede** er en indirekte beskrivelse, hvor man forbinder én ting med en anden.

BONUSINFO

Et sprogligt billede kaldes også en **metafor**.
Og billedsprog kaldes for **metaforik**.

Flere eksempler på lighed mellem to ting i slangord

Gulerødder betyder fingre.
Det skyldes, at fingrene ligner gulerødder.

Vatnisse betyder en svag person uden handlekraft.
Det skyldes, at en nisse af vat er blød og ikke kan bevæge sig.

Kanalrundfart betyder zapning mellem flere tv-kanaler efter hinanden.
Det skyldes, at det minder om en sejlads, hvor man ser forskellige seværdigheder.
Desuden spiller det på ordet *kanal* = smalt farvand eller tv-kanal.

Bøfhangar betyder mund.
Det skyldes, at her »kører man maden ind«, ligesom man kører et fly ind i en hangar.

Luk bøfhangaren betyder ti stille, dvs. luk munden.

Køre ned betyder spise hurtigt.
Det skyldes, at spisningen sker i en fart.

knust postbud fx spegepølse, rød sildesalat el. russisk salat
rusen målet lam i roen dum, ubegavet **globussen** hovedet **det gule** sennep **slæde** bil
araberjuice benzin **pindsvinefodbold** defensiv spillestil
ishøjpalme hestehale oven på hovedet

1. Tal om de billeder, der er i nogle af slangordene herover.

Overføring af med-betydninger +

Et sprogligt billede forbinder én ting med en anden.

Eksempel: Fjernsyn kan kaldes **husalter** eller **støttepædagog**.

Når man forbinder to ting med hinanden, overfører man samtidig med-betydninger fra den ting, som man sammenligner med.

Når fjernsynet kaldes **husalter**, bliver det sammenlignet med et alter, hvor man tilbeder en guddom.

Og når fjernsynet kaldes **støttepædagog**, antyder man, at fjernsynet bliver brugt til børnepasning.

De sproglige billeder kan påvirke modtageren ubevidst, da den sammenligning, som de indeholder, ikke siges direkte. Billedsprog kan derfor bruges til manipulation.

BONUSINFO

Med-betydninger kaldes også **konnotationer**.

1. Hvilke ekstra betydninger (medbetydninger) indeholder disse ord:

dollargrin (om bil)

jesusbrædder (sundhedssandaler)

padde (et skældsord)

øffe (beklage sig)

Nørrebrox (Nørrebro)

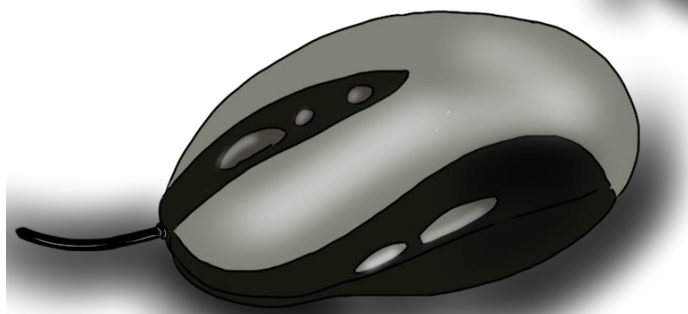
I kan også vælge at snakke om nogle andre ord.

Mere om billedsprog (+)

Det er en meget udbredt mekanisme i sproget, at ord og udtryk indeholder et billede. Det bruges både i det daglige sprog og i skønlitteratur, ikke mindst i digte.

Her er nogle eksempler fra computeren:

En **mus** til computeren er ikke en mus, men den *ligner* en mus.

Computerens **skrivebord** er ikke et skrivebord, men det kan sammenlignes med et skrivebord, hvor man har de fysiske ting liggende. Vi forstår simpelthen bedre betydningen 'skærm med ikoner', når det bliver sammenlignet med det rigtige skrivebord.

En **menu** er oprindeligt et spisekort med retter, som man kan vælge mellem. På computeren er det på samme måde en liste med valgmuligheder.

Vi forbinder retningen »op« med noget positivt, mens »ned« står for noget negativt. Det er et konkret billede, der står for noget mere abstrakt. Og det er det billede, der ligger i ord som **optur**, **opperen**, **nedtur**, **nederen**.

Mange gange lægger vi slet ikke mærke til billedsproget – men prøv selv at **få øjnene op** for det!

Lighed i ordenes form

Man kan lave slang ved at ændre på ords form. Det bruger man til:

- Forvanskninger
- Snakke bagvendt
- Undersættelser
- Ordspil
- Kortformer
- Efterligning af fremmedsprog

- **Forvanskning**

Knuthenborg Dyrepark → **Dyttenborg Knurrepark**.

- **Snakke bagvendt**

tissemand → **missetand**

- **Undersættelse**

Århus → **Yearhouse**.

- **Ordspil**

Glædelig bagjul er et ordspil på *baghjul* og *glædelig jul*.

Mægtig fuld bruges som ordspil på *fuldmægtig*.

- **Kortform**

benzin → **benz**

- **Efterligning af fremmedsprog**

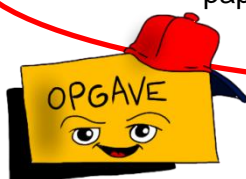
Helt ærligt → **helt early** (efterligner engelsk).

ministerpølse → **medisterpølse**

massakre → **mascara** ikke have en skid forstand på → **ikke have en stand forskid på** pis og

papir → **peace and paper** stensikker → **stonesure** gips → **gisp**

fritidshjem → **fritter** paranoia → **noia**

1. Tal om, hvordan disse slangord og slangudtryk er lavet. Brug de typer, der står med rødt øverst på denne side.

Hvem finder på slangord?

Som regel ved man ikke, hvem der har fundet på nye ord. Det gælder både for 'almindelige' ord og for slangord.

Vi ved dog for eksempel, at ordet **skrankepave** er dannet af Ekstra Bladet.

Andre ord bliver udbredt, fordi de bruges i tv mange gange. Betegnelsen **mobilos** = mobiltelefon blev brugt gang på gang af Polle fra Snave i en tv-reklame. Udtrykket **bob**, **bob** blev udbredt gennem en tv-julekalender.

Man regner med, at det var sportskommentatoren Gunnar Nu Hansen, der kom til at sige **som skidt ud af en kanin** i stedet for *som skudt ud af en kanon*.

Ekstra Bladet har brugt hårdslående slangord i kampagner: **skrankepave**, **bolighaj**, **Pløresund**, **øjebæ**.

Det var ... komikertrioen De Nattergale, der for alvor gjorde voksenjulekalenderen til et nationalt samlingspunkt året efter, da de med 'The Julekalender' ... fik hele landet til at gå omkring og tale dansk-engelsk, sige *foodprocessor* med faldetstemme og aflive alle tvivlsomme udsagn med replikken 'bob-bob-bob' og det dertil hørende håndrygsvip, ligesom de tre gæve jyder et årti senere i 'Canal Wild Card' gjorde glosen 'knaldhammerende' til en landeplage.
Henrik Palle www.politiken.dk 2010.

Nye ord

Nye ord bliver registreret i ordbogen *Nye ord i dansk*. Den ligger på nettet [her](#). Her kan man se, hvornår et ord første gang er fundet på tryk.

Fx kan du slå op på ordet **mobil**:

mobil sb. (1994)

(mobiltelefon)

Det var en fåmælt Bjarne Riis, som Berlingske Tidende fangede på mobilen i går. .. Mobilen ringer igen *BerlTData 27.6.1997*

Opslaget findes også i: [NDO](#)

► mobiltelefon

Forfatter: Pia Jarvad: *Nye Ord 1955-98*. Gyldendal 1999

1. Slå et par ord eller udtryk op i [Nye ord i dansk](#) på nettet, og fortæl om dem til dine kammerater.

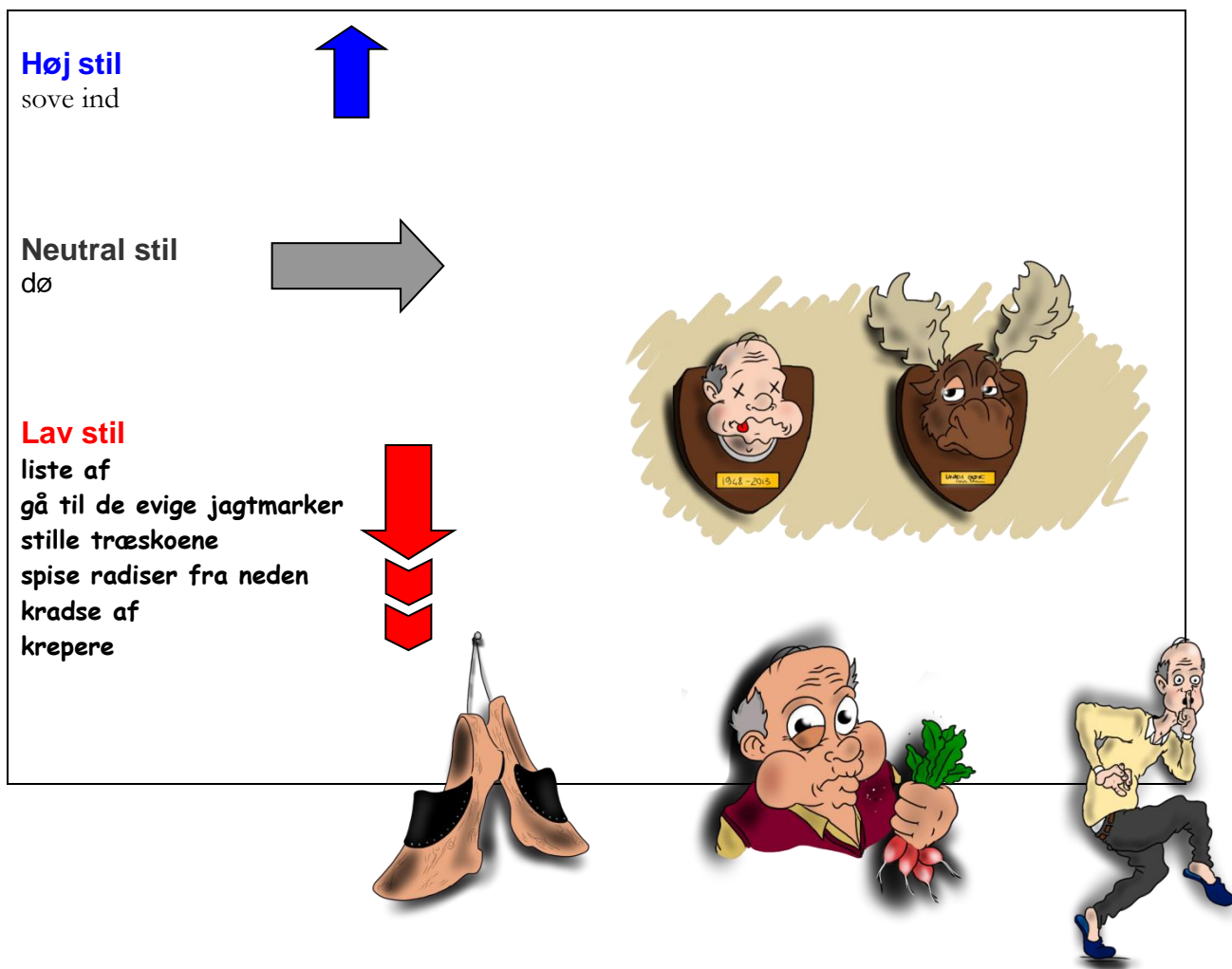
Slangord er ikke lige »frække« eller »skrappe« (+)

Når vi siger, at ord kan tilhøre neutral, høj eller lav stil, er det en grov inddeling.

Inden for lav stil er der flere grader, så nogle ord er »frækkere« eller »skrappere« end andre. Derfor fortsætter den røde pil nedad på figuren nederst på denne side.

Eksempel: I stedet for det neutrale ord *dø* kan vi fx sige **liste af** eller **gå til de evige jagtmarker**. De virker lidt forsigtige, spøgende eller gammeldags.

Men vi kan også bruge de skrappere betegnelser **kradse af** og **kreper**, der har en lavere stil-værdi.

Stilværdi kan variere ud fra sammenhængen (+)

Nogle ord kan have forskellig stilværdi alt efter sammenhængen.

Det drejer sig især om nogle gammeldags ord, der i dag kan bruges spøgende.

Her kan du se nogle eksempler:

- **jomfrubur**
- **poet** og **poem**

EKSEMPEL 1

Jomfrubur betød før i tiden 'et værelse eller en bygning, hvor de ugifte kvinder opholdt sig'.

Men i dag betyder det en piges eller kvindes værelse eller bolig. Hvis man bruger ordet i dag, er det for sjov.

CITAT

Jeg havde mit eget lille værelse, mens mine to brødre boede sammen på et større værelse. Mit **jomfrubur**, som drengene kaldte det, var indrettet med en seng, et toiletbord med spejl og forhæng, en lille reol, et bord og to stole.

Fra: www.kaerbyskolen.dk 2007.

EKSEMPEL 2

Ordene **poet** 'digter' og **poem** 'digt' kan enten være gammeldags eller spøgende.

CITAT

Oooops et **poem** .. jeg fik på mystisk vis strikket en slags ode eller digt til ham sammen. Det er virkelig noget værre noget, men jeg tror, nej jeg véd, han vil smile bredt.

»Dejlige, søde hansNavn,
dit navn er en liflig drik.
Mmmm bare vær dig selv,
du mit eget jordskælv.
Du' squ en lækker steg,
og jeg er vild med dig.«

Fra: www.hendeselv.blogspot.com 2005.

Slang hos unge, børn, voksne og ældre (+)

Både unge og gamle bruger slang og dagligsprog, men de forstår ikke altid hinanden.

Nogle ord vil I måske kalde »morfarslang«, fordi de mest bruges af lidt ældre personer.

1. Tal med jeres forældre og bedsteforældre om slang fra deres ungdom. Hvad sagde de fx om en person, der var dum eller forrykt/tosset? Du kan se nogle udtryk i afsnittet »Når slang visner og dør«.
2. Må voksne gerne bruge ungdomsslang? Hvorfor eller hvorfor ikke?
3. Prøv at samle nogle ord, der især bruges i sms'er (fx **asap**, **bbs**, **lol**) eller på sociale medier.

Børnesprog

Mam = mad.

Mis = kat.

Vovhund = hund.

Ungdomsslang

Ord, der ender på **-eren**, er typiske for unge, fx **grineren**, **hyggeren**, **nederen**, **æderen**.

Måske er denne type ord opstået blandt hashrygere, hvor de bruges tit og svarer godt til forløbet i en rus med **opperen**, **grineren**, **nederen**, **steneren**, **chilleren** og **æderen** med flere.

Andre typiske ungdomsord: **what the fuck**, **lol**. Overdrivelser som **vildt syg**, **total grineren** er typiske for ungdomssprog.

Slang fra ungdomsoprøret i 1960'erne

Bred ymer, **knæhøj karse** og **fed** = bruges som udtryk for noget positivt.

Pigtråd eller **pigtrådmusik** = en rockstilart i de første år af 1960'erne, spillet af bl.a. The Shadows.

Morfar- og oldefarslang

Glædelig bagjul = hilsen efter jul.

Havremotor = hest, der trækker en vogn.

Backfish = ung pige.

Swingpjatte = ung person, der dyrker swingdans (jitterbug, boogie-woogie) i noget særligt tøj.

Når slang visner og dør +

Slang og dagligsprog kan overleve gennem årtier, men en del bliver glemt eller holder op med at være slang.

Et ord kan godt begynde som et slangord, men efterhånden miste sin slang-stilværdi, så ordet blot har en neutral stilværdi.

EKSEMPEL

Ordet *knallert* begyndte omkring 1950 som en populær betegnelse for en cykel med påhængsmotor.

Men i dag bruges det som en officiel betegnelse.

Slangord kan også blive brugt så meget, at de næsten ikke føles som slang længere.

EKSEMPEL

fed = noget positivt. Ordet er kendt i denne betydning fra 1969. Citat fra 1969: »Det er jo skæppeskønt eller ærkefedt, som de yngste siger«.

Men **fed** er stadig mere slangagtigt end fx *skøn*, *dejlig*, *herlig*.

Når du slår op i gamle slangordbøger, kan du tydeligt se, hvordan sproget udvikler sig. Nogle af de ord, som engang var "frække", opfatter vi som helt almindelige i dag.

Herunder kan du læse om to gamle slangordbøger.

1. Har I brugt nogen slangord, som ikke rigtig er slang længere?

Er der sket en ændring i, hvordan de kan bruges – enten en lille eller en større ændring?

Den første danske slangordbog

Den første danske slangordbog kom i 1866.

Den ligger på nettet, så du kan se, hvad den indeholder.

Klik [her](#)

1. Tal om ordene:

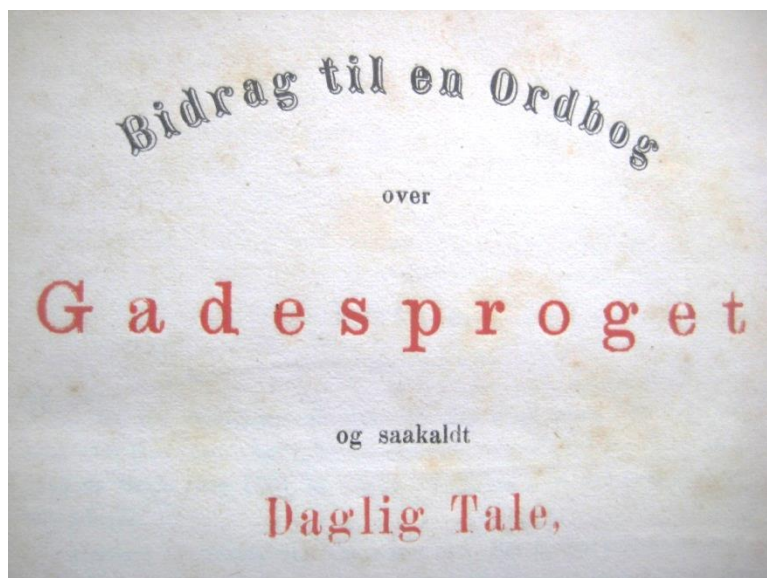
lirumlarum

sætte til livs

give en sit livsbrød

2. Find nogle ord i ordbogen, som du stadig synes er slang.

3. Find nogle ord i ordbogen, som efter din mening ikke er slang i dag.

Lirumlarum** = usammenhængende, indholdsløs Musik.

...mens der dog er Mulighed for, at En eller Anden kan have komponeret noget endnu kjedsommeligere *Lirumlarum*, end Musiken til „Pierre de Medicis“.
Bogh, Dit og D. 1860, 61.

Ligesaa i Svensk, se Dalin.

Liv** i Talemaaden: at sætte til Livs = sluge, nedsvælge.

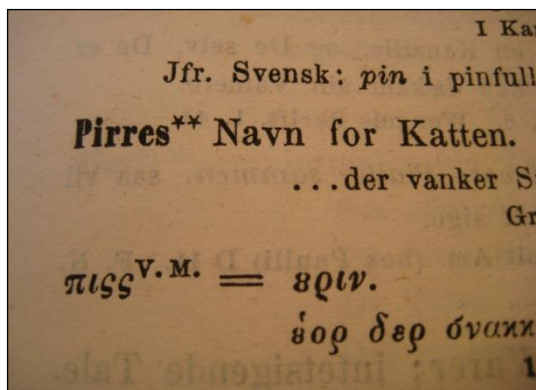
...saasom han trøstede sig ved, at han snart kunne i Odins Himmel komme til at smause saa meget Mjød, han gad sætte til *Livs*.
1771, 6 B. 13, 14.

Livsbrød** i Talemaaden: at give En sit Livsbrød, i overført Betydn., = gjøre det af med, dræbe En.

Kan der da vel nogen undres over, at Cain engang i Hidsighed gav Abel sit *Livs-brød*?
1771. 6 B. 15. 31.

I denne ordbog blev de værste ord skrevet med græske bogstaver. Forfatteren ønskede nemlig at advare mod slang og ville derfor ikke bidrage til, at de blev kendt!

Du kan læse mere om ordbogen i afsnittet "Slangordbøger".

Her står med græske bogstaver:
πισσ = piss = urin.

En slangordbog fra 1950'erne

I 1957 kom Kaj Boms ordbog *Slangordbogen*. Den er inddelt i emner, fx krop, tøj, mad og drikke.

Du kan læse mere om ordbogen i afsnittet "Slangordbøger".

Ordbogen indeholder en guldgrube af udtryk, der betyder 'dum' eller 'forrykt'.

1. Sæt kryds i skemaet:

Synes du, at udtrykket er forældet, eller kan det stadig bruges?

karbolstang = cigaret
gelænderabe = postbud;
inkassator
kranieuffe = pelshue
mavebombe = frikadelle

Søg evt. på nettet og se, om der er nogen, der bruger udtrykkene i dag.

	Er forældet	Kan stadig bruges
rotter på loftet		
mos på modtageren		
pip i papkassen		
pletter på kartoflen		
støv på spekulatoren		
hul i hovedet		
hul i tagrenden		
10 % dummere end abesnot		
ikke have opfundet den dybe tallerken		
være faldet ned som lille		
bimmelim		
savsmuld i bolden		

Slang fra 1900 hvidkål til i dag

1. Her er 12 korte tekster med slangord, der er markeret med rødt.

Teksterne stammer fra perioden fra 1900 op til i dag. Der er én tekst for hvert tiår: 1900-1909, 1910-1919 osv. op til 2010'erne.

NB Teksterne står med moderne retskrivning.

Skriv, hvilket tiår teksten stammer fra, fx: "1930'erne". Brug fx et leksikon, en litteraturhistorie eller bibliotek.dk for at finde bøgernes udgivelsesår.

Den rigtige rækkefølge har disse begyndelsesbogstaver:
M H I H j M M J J H J A

Tiår: 1990'erne

Hvis man var slank kunne man: ligge på Christianshavns Vold kun i sine Femilet trusser .. cykle langs Øresund i noget flagrende bomuld fra Janus, mens der piftes fra de åbne sportsvogne. **Kors**, hvor ville det være anstrengende.
(Nikoline Werdelin: Det blev ikke Cindy Crawford i denne omgang, *I storbyens favn : Homo Metropolis 1995-1998*).

Tiår: _____

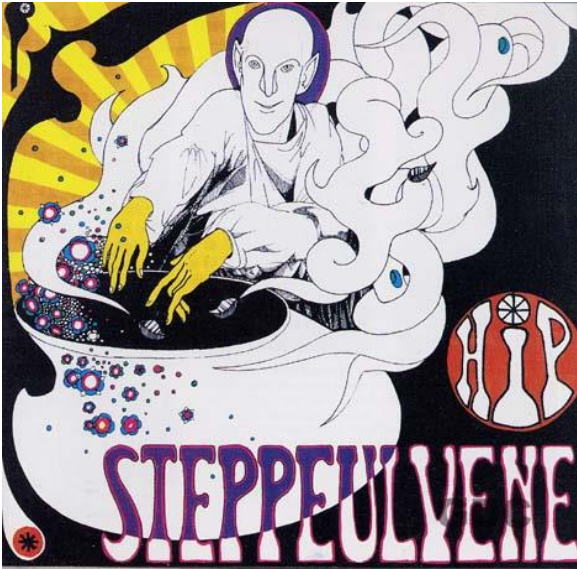
Jeg gik på skole i mange år røg på fabrik og fik mavesår og så en dag sparked' **bossen** mig ud
Hvad gør man så lille du
(Gasolin' og M. Mogensen: Hva' gør vi nu lille du, Gasolin': *Live Sådan*).

Tiår: _____

Hvad hjalp det, at han [læreren] var samvittighedsfuld og **ved gud** ikke skånede sig selv? Troede han mon virkelig, at man kunne lære fransk, når læreren opførte sig som en vanvittig mand?
(Hans Scherfig: Om at gå i skole).

Tiår: _____

– Hva' si'er Du – nej Nikkelaj – der æ' vinket a' – jæ' spiller ikke billejar i aften – – – Jæ' **har steg på gafflen!** – Pause – – Frk. Hansen – alvorlig talt – altså – under tre øjne – må jæ' fülle Dem hjem – for spøg?
(Storm P.: Balkonversation).

Omslag: Anders Bull Clausen.

Tiår: _____

Min elskede – nu er jeg kommet tilbage fra et vanvittigt **trip** til det mellemste Østen jeg bringer guld fra moskeernes tage og ædel silke fra Middelhavskysten (Eik Skaløe: *Til nashet, Steppeulvene: Hip*).

Tiår: _____

Man var ikke andet end en lille grødæder, der gik rundt og sagde alt det lort, der findes i verden. Man var sådan en lille **snotunge**, propfuld af alle mulige meninger, som man havde søbet op ved hundredmillioner ens middagsborde. (Klaus Rifbjerg: *Den kroniske uskyld*).

Tiår: _____

.. je tør **kraftstjeme** ikke, man ka jo få børn af det. Årr, hvæser den skuffede Olga og rusker ham i håret af ærgrelse, du ka vel passe på. (Tove Ditlevsen: *Barndommens gade*).

Tiår: _____

At score en bolig på Christiania er den ultimative skalp for en jyde. **Staden**, som den kaldes, er på størrelse med Messecenter Hernings udendørsarealer .. (Jakob Vølver: *Jydens håndbog til overlevelse i København*).

Tiår: _____

– Ja, her tilbydes skam mange ting, forklarede Niels, – you name it, we've got it. Tossetobak og **hårde hvidevarer**. Hash og junk. Det passede altså, hvad hun havde hørt på Vestre. (Lizzie Bruggisser: *Tolv firkanter himmel*).

Tiår: _____

Ibald stak pegefingeren op i hattepulden og lod hatten snurre rundt. Det betød glæde .. "**Granater!**" lo Ibald og slog sig på lommerne. (Tom Kristensen: *Livets arabesk*).

Tiår: _____

Jeg hældte kaffen op. **Sort** uden noget. Rigtig intellektuel kloge-Åge-kaffe for dem, som var hoppet af latte-bølgen i tide. (Sanne Munk Jensen: *En dag skinner solen også på en hunds røv*).

Tiår: _____

»Morderlig sløj var 'en jo, og så maser jeg jo op i foreningen for at lave en daler til **spirikum**. Deroppe sitter der jo en kammerherre og så så hellig ud, som var han fra før syndefaldet a'.« (Carl Hansen Fahlberg: *Spild : silhuetter fra forbyrderverdenen*).

Klassens egen slangordbog

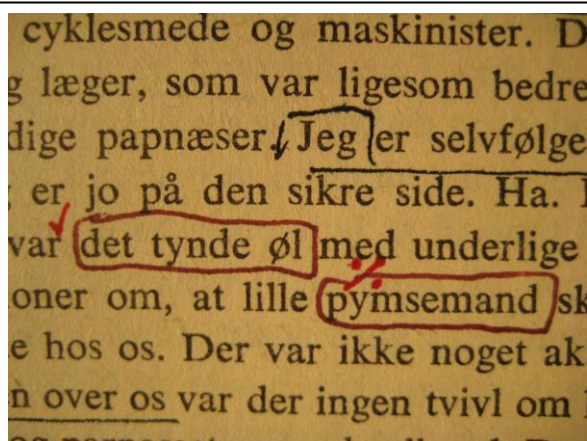
Hvordan laver man en ordbog?

Når man skal lave en ordbog, skal man indsamle en masse oplysninger, fx:

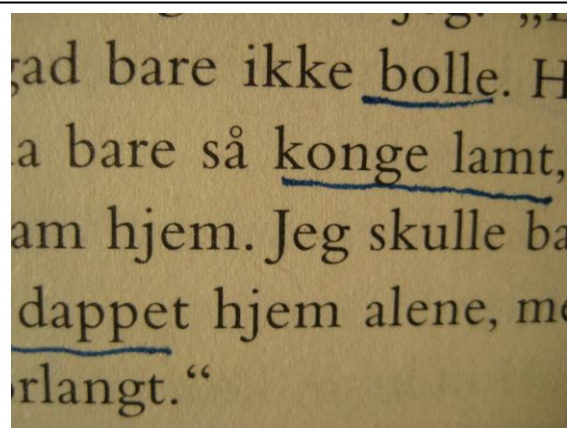
- Opslagsord
- Ordklasse
- Betydning

Da jeg skulle lave *Slangordbogen*, brugte jeg mange forskellige kilder: aviser, bøger, tegneserier, musiktekster, samtaler mellem folk, internet osv.

Her ser du to af de bøger, som jeg har læst for at finde ord til *Slangordbogen*:

Her har jeg ledt efter slangord i Klaus Rifbjergs roman *Den kroniske uskyld* (1958). Ordet *pymsemand* kom ikke med som opslagsord, men jeg fandt en bunke andre ord, fx: **bold** (hoved), **det rager mig en skid**, **ikke en klink**, **kælling**, **kæmpebrandert**, **oldævl** (oldtidskundskab), **plaffe**, **sjover**, **snask** (værtshus), **snave**,

Her har jeg markeret slangord i Sanne Munk Jensens bog *En dag skinner solen også på en hunds røv* (2007). Romanen har tonsvis af slangord, fx: **garn** (hår), **forlygter** (bryster), **spir** (kroner), **æskestiv**, **palermostiv**, **fuckfinger**, **pisse ned** (styrtregne), **kold i røven**, **outfit**, **Einstein** (geni) og **trussetyv**.

Hvordan laver man en artikel i en ordbog?

1. Se på artiklen **mobilos** i skemaet herunder.

Hvordan er en ordbogsartikel bygget op?

Hvilke typer af oplysninger står der, og hvilken rækkefølge kommer de i?

Artiklen **mobilos** indeholder følgende oplysninger:

Oplysningstype	
OPSLAGSORD	mobilos
ORDKLASSE	sb. (dvs. substantiv = navneord)
EMNEOMRÅDE	tele. (dvs. telefon)
BETYDNING (= DEFINITION)	forvanskning af <i>mobiltelefon</i>
CITAT	Polle fra Snave fatter ingenting. Han er dum. Det er, fordi han er fra Fyn. Og derfor elsker vi ham. For når selv en naiv tosse kan finde ud af de smarte mobilos, ja så kan vi også.
KILDE	»Hva' sagde du?«, side 17
SYNONYMER	blærbar, debiltelefon, mobil, yuppiebamse
ANDRE OPLYSNINGER	

Sådan ser artiklen **mobilos** ud i *Slangordbogen*:

The screenshot shows the following structure:

- Opslagsord**: **mobilos**
- Emneområde**: (tele.)
- Betydning (= definition)**: • forvanskning af *mobiltelefon*
- Citat**: CITAT: Polle fra Snave fatter ingenting. Han er dum. Det er, fordi han er fra Fyn. Og derfor elsker vi ham. For når selv en naiv tosse kan finde ud af de smarte mobilos, ja så kan vi også. (»Hva' sagde du?«, 17.)
- Synonymer**: SYNONYMER
blærbar
debiltelefon
mobil
yuppiebamse
- Bonusinfo (andre oplysninger)**: BONUSINFO: ordet blev især udbredt via Sonofons reklamer med figuren Polle fra den fynske by Snave
- Ordklasse**: sb.
- Kilde**: (»Hva' sagde du?«, 17.)

Saml ord til klassens slangordbog

1. Prøv at indsamle slangord og slangudtryk i jeres klasse, på fodboldholdet, til ridning, på fritidshjemmet eller i klubben.

2. Skriv slangordene ligesom artiklerne i en slangordbog. Du kan se et eksempel i skemaet:

mobilos.

3. Brug det tomme skema til de ord, som du samler ind. Skriv oplysningerne i felterne.

Du kan godt tilføje flere slags oplysninger, fx udtale og oprindelse (etymologi).

Hvis I ikke rigtig kan komme i gang, så find nogle ord i en tekst på YouTube, fx Silver Productions Fuldstændig Fri.

Nogle slangord har en ret vag betydning, fx **sej**, der betyder: 'bruges som udtryk for noget positivt'. I kan også bruge formuleringen »bruges som udtryk for ...« i nogle af jeres artikler.

Nogle slangord har synonymer. Synonymer er ord, der betyder (næsten) det samme.

Opslagsord består normalt kun af ét ord. Hvis I vil skrive et udtryk, fx **luk ædespalten**, kan I skrive udtrykket som OPSLAGSORD i skemaet.

Klassens egen slangordbog*	
Oplysningstype	
OPSLAGSORD	
ORDKLASSE	
EMNEOMRÅDE	
BETYDNING (= DEFINITION)	
CITAT	
KILDE	
SYNONYMER	
ANDRE OPLYSNINGER	
Navn: Klasse: Dato:	

* Skemaet kan downloades i Wordformat på www.slangordbogen.com

1. Hvem har fundet på ordene?
2. Kan de forstås af andre end klassen?
3. Hvis det kun er jer i klassen, der forstår ordene, hvilken funktion har de så?
4. Har slangordet også en 'normal' betegnelse? Hvis ja – hvorfor har I så fundet på en slang-betegnelse?

Ordklasser

Hvilke ordklasser er de hyppigste for opslagsordene i jeres ordbogsartikler?

I *Slangordbogen* er procent-fordelingen af ordklasserne sådan:

Ordklasse	Procentdel	Eksempel
sb. = substantiv (navneord)	64	mobilos
adj. = adjektiv (tillægsord)	11	underfrankeret
vb. = verbum (udsagnsord)	9	chille
proprium (egennavn)	7	G-strengen
adv. = adverbium (biord)	3	søreme
udråbsord	3	hyggehejsa
I alt	97	

De sidste 3 % af opslagsordene tilhører de små ordklasser, fx: pronomen (stedord), forkortelse, lydord, konjunktion (bindeord), præposition (forholdsord), mængdetal og ordenstal.

I afsnittet »Nu er det din tur til at variere sproget« ovenfor kan du se, at man sjældent kan variere ordvalget i de små ordklasser. Det gælder ord som *vi* (pronomen), *bl.a.* (forkortelse), *på* (præposition), *tre* (mængdetal) og *tredje* (ordenstal)

Forslag til nye slangord

Herunder ser du nogle forslag til nye ord i *Slangordbogen*, som er kommet fra ordbogens brugere. Nogle af dem kommer nok med i ordbogen.

Du og dine kammerater er også meget velkomne til at sende forslag om ord, som I synes skal med i *Slangordbogen*. Det kan I aftale med jeres lærer.

glokrykker = briller (lidt a la førerhund)

kamelpester = forvanskning af *kapelmester*

birollebetændelse = tænkt lidelse som følge af, at en skuespiller må nøjes med små roller.

crib = bolig

for silvan = en ed (dannet ud fra **for sivan** eller **for seven**)

diskopumper = person, der ikke træner musklerne i hele kroppen, men kun på overkroppen for at kunne prale af dem på fx et diskotek

Hvor kan man finde meget slang?

I kan lede efter slang i skønlitteratur, fx romaner, noveller, tegneserier, sangtekster og rap, og desuden i blade, aviser og på nettet. Find også ord på de sociale medier: Facebook, Twitter osv.

I kan også fordele nogle emner mellem jer. I afsnittet »Hvad handler slang om?« kan I se de største emner i *Slangordbogen*.

Folkeskolens mellemste klasser

Oscar K.: *Mikkel ved grænsen : den tredje Mikkelbog*. Hovedland, 2004. 95 sider.

Manu Sareen: *Iqbal Farooq og den sorte pjerrot*. 2. udg., Sesam, 2006. 188 sider.

Manu Sareen: *Iqbal Farooq og kronjuvelerne*. Sesam, 2007. 208 sider.

Manu Sareen: *Iqbal Farooq og den indiske superchip*. Sesam, 2009. 199 sider. Ordliste s. 197.

Niels Vogel: *De to første mennesker på Jorden var Hans og Grete*. Borgen, 1983. 156 sider.

De ældre klasser i folkeskolen/de gymnasiale uddannelser

Gustav Christiansen: *Degte på døns*. Københavns Bogforlag, 1980. 80 sider.

Einar Már Guðmundsson: *Beatlemanifestet*. Oversat af Erik Skyum-Nielsen. Vindrose, 2005. 236 sider.

Camilla Lyngbo Hjort: *Powerbabe level 1*. Sesam, 2006. 193 sider.

Hans Otto Jørgensen: *Ove gasser op*. Gyldendal, 2004. 208 sider.

Rune T. Kidde: *Ækle æventyr*. Modtryk, 2003. 160 sider.

Sten Wijkman Kjærsgaard: *Gyldendals vittighedsbog*. Gyldendal, 2004. 297 sider.

Anna Libak: *Poesi for pap-familier*.

Bianco Luno, 2010. 43 sider. Fx digtet »Herrenice« om to generationers sprog.

Mette Lisby: *Det er ikke fordi jeg er umulig – jeg er bare overtræt*.

Aschehoug, 2007. 166 sider.

Lisbet Lundquist: *Dovne piger syer med lang tråd : delvist sandfærdige erindringer*.

Særudgave med *Søndag*, 4. udg., Søndag, 2000. 198 sider.

Dea Trier Mørch: *Vinterbørn*. Gyldendal, 1976. 292 sider.

Claus Ib Olsen: *Sjovt sagt!* Høst & Søn, 2006. 224 sider.

Bjarne Reuter: *Suzanne & Leonard*.

Dansklærerforeningen, 1986. Med efterskrift af Søren Vinterberg. 141 sider.+

Peter Spies, Ole Kibsgaard og Michael Bundesen: *Den store Shu-bi-dua*. Lindhardt og Ringhof, 2002. 511 sider.

Thorstein Thomsen: *Bare vi har hinanden*.

Forum, 2001. 204 sider.

Dan Turèll: *Vangede billeder*. 2. udg.,

Gyldendal, 1977. 200 sider.

Mark Twain: En begravelse. I: *En begravelse i Nevada og andre fortællinger*. Selskabet Bogvennerne, 1979.

Gymnasiale uddannelser

- Johanne Algren: *Louis 121092-2922*. Phabel, 2008. 189 sider.
- Lizzie Bruggisser: *Tolv firkanter himmel*. Gyldendal, 1981. 166 sider.
- Povl Erik Carstensen og Thomas Wivel: *Det mest pinlige : sandheder om sex og samliv*. Gyldendal, 2007. 157 sider.
- Robert Zola Christensen: *Jysk fitness*. Gyldendal, 2004. 262 sider.
- Tine Eiby: *Til tjeneste : dengang i 70'erne*. Gyldendal, 2006. 230 sider.
- Jakob Ejersbo: *Nordkraft*. Gyldendal, 2002. 423 sider.
- Peter Grønlund: *Sub-land*. Gyldendal, 2005. 160 sider.
- Bente Hansen m.fl. (red.): *Dengang i 60'erne : billeder fra dengang, tekster fra i dag*. Gyldendals Bogklub, 1979. 288 sider.
- Lars Holmgaard Jørgensen: *Pigen på puderdåsen : dengang i 70'erne*. Gyldendal, 2004. 165 sider.
- Kari Hotakainen: *Isaak-katedralen*. Oversat af Helena Idström. Gyldendal, 2006. 144 sider.
- Per Højholt: *Gittes monologer : samlet udgave*. Det Schønbergske Forlag, 1984. 60 sider.
- Sanne Munk Jensen: *En dag skinner solen også på en hunds røv*. Gyldendal, 2007. 248 sider.
- Martin Kongstad og Henrik Vesterberg: *Dengang i 80'erne*. Gyldendal, 2003. 333 sider.
- MC Clemens: »Graffiti«, MC Clemens: *Rimlig Rar – Rimlig Raa*, 1996.
- Ib Michael: *Blå bror*. 2. udg., Gyldendal, 2006. 332 sider.
- Ib Michael: *Sorte huller*. Gyldendal, 2007. 305 sider.
- Bent Vinn Nielsen: *Arbejdssky*. 2. udg., Gyldendal, 2001. 287 sider.
- Bent Vinn Nielsen: *Godheden selv*. Gyldendal, 2000. 181 sider.
- Bent Vinn Nielsen: *En bedre verden*. Gyldendal, 2004. 200 sider.
- Hans-Jørgen Nielsen: *Fodboldenglen*. Tiderne Skifter, 1979. 240 sider.
- Maise Njor og Camilla Stockmann: *Michael Laudrups tænder : en korrespondance*. 9. oplag, Gyldendal, 2006. 256 sider.
- Mads Nygaard: *Skavanker*. Lindhardt og Ringhof, 2002. 208 sider.
- Leif Panduro: *Rend mig i traditionerne*. 3. udg., Gyldendal, 1980. 169 sider. Opr. Steen Hasselbalchs Forlag, 1958.
- Gorm Henrik Rasmussen: *Originalernes by*. Vindrose, 2007. 237 sider.
- Klaus Ribbjerg: *Den kroniske uskyld*. 17. Tranebogsoplag, Gyldendal, 1975. 185 sider. Opr. udg. 1958.
- Jan Sonnergaard: *Radiator*. Gyldendal, 1997. 229 sider.
- Nikoline Werdelin: *Homo Metropolis 1994-1999*. 4. udg. Rosinante, 2011. 395 sider. Tidligere udgivet som en del af *I storbyens favn*.
- Nikoline Werdelin: *I storbyens favn: Homo Metropolis 1995-1999*. Rosinante, 2000. 344 sider.
- Nikoline Werdelin: *Homo Metropolis 2000-2004*. 2. udg., Rosinante, 2010. 294 sider. Tidligere udgivet i tre bind: *Homo Metropolis 6, 7 og 8*.

Ældre bøger

- Carl Hansen Fahlberg: *Spild : silhuetter fra forbryderverdenen*. Gyldendal, 2002. 212 sider. Opr. udg. 1905.
- Poul Henningsen: *PH 77 viser*. Redigeret af Sven Møller Kristensen. 2. udg., Thaning & Appel, 2009.
- Tom Kristensen: *Hærværk*. 3. oplag som Tranebog. Gyldendal, 1969. 430 sider. Opr. udg. 1930.
- Karl Larsen: *Udenfor Rangklasserne*. Gyldendals Trane-Klassikere, Gyldendal, 1969. Opr. udg. 1896.

Hans Scherfig: *Det forsømte forår*. 12.
Tranebogsoplag, Gyldendal, 1974. 179
sider. Opr. udg. 1940.

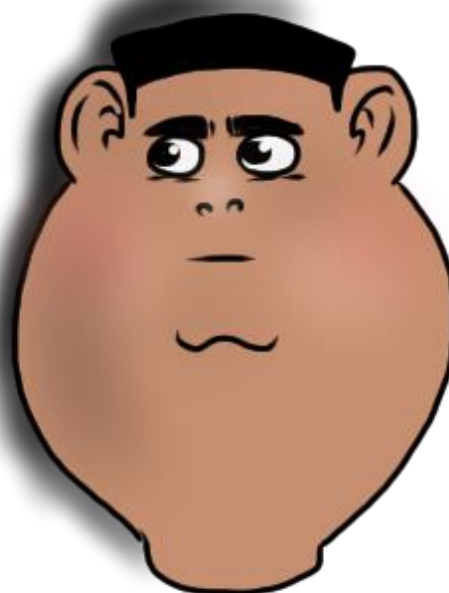
Allerede de gamle grækere og romere talte slang +

For et par tusind år siden brugte de gamle grækere og romere slang, bl.a. i komedier. Vi regner også med, at slang blev brugt i de romerske hære.

Eksempel: På klassisk latin hed hoved *caput*, men i folkeligt latin blev det kaldt *testa*, der egentlig betød 'krukke'.

Når vi i dag kalder hovedet for **bøtten**, tænker vi ligesom de gamle romere for 2000 år siden, da både en bøtte og en krukke er en beholder, der har nogenlunde samme form og funktion som et hoved.

Sproget er udtryk for et slægtskab, der forbinder os med vores fjerne forgængere tværs gennem tid og rum.

En krukke ligner en bøtte, som ligner et hoved. I dag kalder vi hovedet for **bøtten** – og de gamle romere kaldte hovedet for "krukken".

Slang fra fremmede sprog (+)

Nogle slangord stammer fra et fremmedsprog, fx **crewcut** 'karsehår'.

Andre slangord er dannet ud fra ord på et fremmedsprog, fx **Costa del Baghave**. Ordet *costa* betyder 'kyst' på spansk – det kender vi fra *Costa del Sol* 'Solkysten'. **Costa del Baghave** betyder, at man holder ferie derhjemme.

iPod 00.29

Slangordbogen crewcut

Q crew

crewcut sb.

['kru:kot]
(frisør.)

- karsehår
- frisure med meget korte hår

CITAT: Dit hår? Nyplydset til en 5 mm crewcut.
(www.styx.smartlog.dk 2008.)

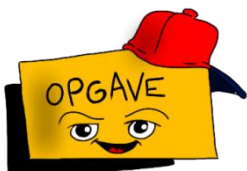
OPRINDELSE: af engelsk *crew-cut* 'karsehår'

På listen herunder ser du nogle ord fra andre sprog, der bruges i dansk slang. Du kan hente en mere udførlig version af listen på www.slangordbogen.com Den udførlige version indeholder både definitioner og oprindelse (etymologi).

NB Du kan ikke regne med, at de fremmede ord bruges som slangord i de sprog, som de kommer fra. Du kan læse mere om ordenes oprindelse i den udførlige version af listen.

1. Tal om ordene med fx jeres engelsklærer. Er der nogle af ordene, der bruges som slang i engelsk?
2. Bliver ordene tilpasset danske ords form og udtale?

3. Læg mærke til, at nogle ord stammer fra indvandrersprog, fx tyrkisk og arabisk. Bruges disse ord også af elever, der *ikke* er indvandrere? Hvorfor eller hvorfor ikke?

Engelsk

bobs, bøf, cap, crap, crew, crewcut, disse, distrack, fixe, gate-crashing, junkfood, junkie, kickflip, misse, nurse, pikkenik, stenet, the King, tilte, United Bluff, wack, wtf, yuppie-bamse.

Tysk

and, besoffen, das, dumrian, filejs, gebis, gesjæft, gespenst, gewesen, kartoffel, ossi, sprække tysk, VW-boble, wessi, über-.

Fransk

avec, burgøjsjer, chateau, cremeknast, domicil, gaga, gak, garçon du moppe, guillotine, kontorius, massakre, menageri, michelindæk, mundering, op i revyen, pønse på, -trice, viola.

Italiensk

alfa og Romeo, Fido, Ghetto, hænge med klarinetten, kostume, millionøse, postmand, stakater, Sukkenes Bro, tivoli.

Spansk

Costa del Baghave, gar, kammerat, køre stor Mercedes, nada, poppedreng, rumpettos, spille fandango, stinkadores.

Græsk

blamsefi, dadler, elefantører, Fjern og Metal, galar, giga-, gorilla, kopter, kulturpave, kykel, maggedulle, mandagitis, mega-, metrolyver, mystifistisk, nymfe, skrankepave, telefonitis.

Latin

attributter, avekat, for severinsen, inseminere, kadaver, kalas, kvali, lokum, mønt, orientekspressen, podeks, popo, prædike, respekt.

Svensk

forbasket, Hammerslags Allé, Hø og Møg, linselus, pamper, plakatfuld, påtår, strunte i.

Norsk

baktusse, gubbe, ståpels.

Russisk

bolsjevik, njet, sovjet, steppe (sb.).

Arabisk

alifælg, alkoholdet, habibi, jalla, lut og lagkage, parras, ramasjang, sheik, wallah.

Tyrkisk

kioller, Shawarma Street.

Persisk

Absurdistan, Langtbortistan, py, -stan.

Slang om byer og lande (+)

Nyt Danmarkskort

Der findes mange geografiske slangbetegnelser for:

- Lande
- Landsdele
- Byer
- Øer
- Broer osv.

Hent en liste over danske geografiske slangbetegnelser på

www.slangordbogen.com

På kortet kan du se disse geografiske navne:

Cold Hawaii del af Thys vestkyst, der er velegnet til surfing. Opkaldt efter Stillehavs-øgruppen *Hawaii*, der har mange hundrede surfstrande.

den fede pølse det velstående bælte af byer langs den østjyske motorvej.

den rådne banan de økonomisk dårligere stillede dele af Danmark: Nordjylland, Vestjylland, de sydligste dele af Jylland og Øerne samt Bornholm; også kaldet Udkantsdanmark.

Udtrykket *den rådne banan* skyldes, at de nævnte dele af Danmark har form som en banan.

Djævløen 1. Amager 2. Sjælland.

Opkaldt efter *Djævløen (Île du Diable)*, en lille ø ud for Fransk Guyana i Sydamerika. Øen var fransk straffekoloni 1851-1942. Klimaet er usundt og flugt umulig, deraf øens navn.

Gazastriben Frederikshavn Kommune. *Gazastriben* kommer af engelsk *Gaza Strip*, *strip* betyder 'strimmel', 'stribet'.

Frederikshavn Kommune kaldes *Gazastriben*, fordi den er lang og smal ligesom Gazastriben på grænsen mellem Egypten og Israel.

G-strengen Vejle fjordbroen. Navnet skyldes, at Vejle fjordbroen forbinder Bredballe (i Vejles østlige del) med Trekantområdet (Kolding, Vejle og Fredericia).

hovedlandet Jylland. *Hovedlandet* kan bruges med et glimt i øjet, men er også

1. Tal om jeres lokalområde. Kender I slangbetegnelser for:

- Byer
- Gader
- – eller andre steder?

kendt fra H.C. Andersens »Jylland mellem tvende have« (1859): »Jylland, du er hovedlandet / højland med skov-ensomhed!«.

Kjøvenhavnstrup eller **Kjøwenhavnstrup** København. Endelsen *-strup* eller *-trup* kommer af *torp*, der betyder udflytterbebyggelse, og den er typisk for navne på mindre byer, fx *Pederstrup* og *Povlstrup*. *København* betyder 'købmændenes havn'.

Lortøen Amager. Øen modtog tidligere natrenovation, dvs. latrin, fra København.

Nagasaki Nakskov. Navnet skyldes den lydlige lighed mellem *Nakskov* og den japanske by *Nagasaki*.

Nairobi Nr. Aaby. Navnet skyldes den lydlige lighed mellem *Nr. Aaby* og *Nairobi*, hovedstaden i Kenya.

Smilets By Århus. Sloganet fremkom efter et bestyrelsesmøde i Aarhus Turistforening den 17. marts 1938. Kaldes i dag også for *Yearhouse*.

solskinsøen Bornholm.

Sydhavsøerne Lolland og Falster med tilliggende øer.

Sønderbronx Sønderborg. Endelsen stammer fra bydelen *Bronx* i New York.

Bronx er opkaldt efter Jonas Bronk, der måske var dansk, og som på hollændernes vegne købte dele af området i 1641.

Slang om bygninger (+)

Nogle bygninger har en slangbetegnelse.

Den kan være lavet ud fra bygningens form,
fx **Papirflyveren**.

Papirflyveren terminal 3 i Kastrup Lufthavn.

Terminalen bliver kaldt Papirflyveren, fordi dens form ligner en flyvinge.

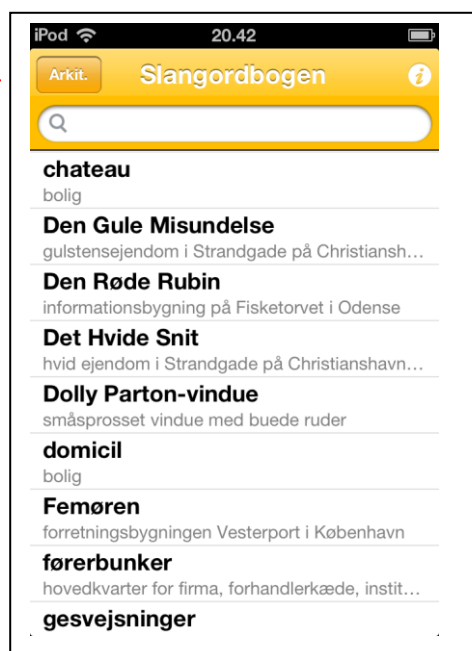
Slangbetegnelsen kan også være ironisk, fx **Slottet** om et fængsel.

Slottet Horsens Statsfængsel, opført 1853, afløst i 2006 af det nye Statsfængslet Østjylland, der ligger ved Horsens.

Eller betegnelsen kan være et ordspil, fx **Rynkeby**.

Rynkeby bolig el. område med mange ældre (ordspil på byen *Rynkeby* på Fyn).

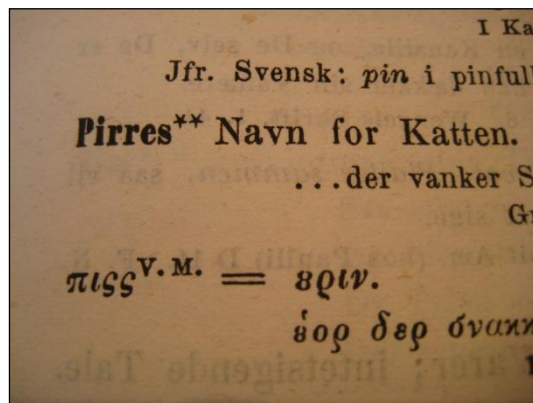
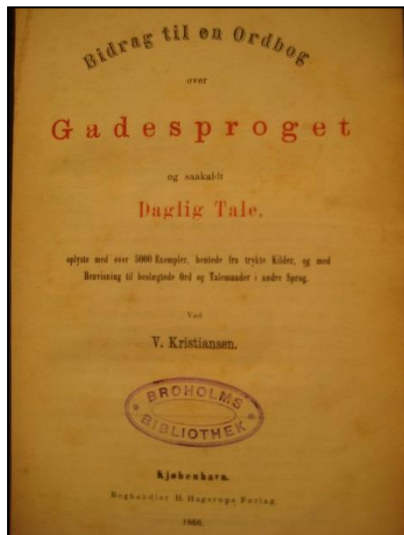
Du kan finde flere bygninger med slangnavne i *Slangordbogen*. Søg på emnet »Arkitektur«.

1. Tal om jeres lokalområde:
Kender I nogle bygninger, der har en slangbetegnelse?

Slangordbøger

Danske slangordbøger

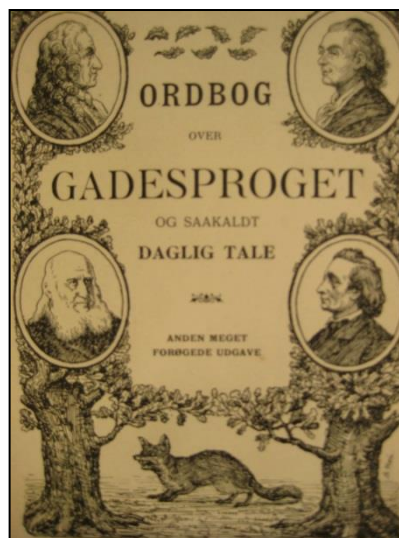

Her står med græske bogstaver:
πιρς = piss = urin.

V. Kristiansen: *Bidrag til en Ordbog over Gadesproget og saakaldt Daglig Tale*. H. Hagerups Forlag, 1866. 440 sider.
Ordbogen ligger på nettet. Klik [her](#)

Denne ordbog er den første danske slangordbog. Den blev skrevet af orientalforskeren professor Viggo Fausbøll (1821-1908), men udgivet under pseudonymet V. Kristiansen.

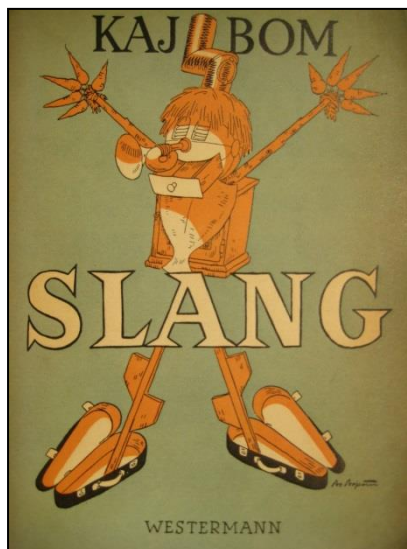
Hans formål med ordbogen var dobbelt: dels at registrere det lavere sprog og dagligsprog, dels at advare mod dette sprog, selvom han anså bekæmpelsen af det lavere sprog for næsten umulig. Enkelte ømtålelige ord som *fjert* ('prut') og *pis* er for en sikkerheds skyld sat med græske bogstaver (φιερτ = fjert, πιρς = pis), så de kun kan læses af de lærde. Desuden har forfatteren helt udeladt skældsord og »alt hvad der hører ind under det liderliges område«.

**V. Kristiansen: *Ordbog over Gadesproget og saakaldt Daglig Tale.*
Anden meget forøgede Udgave, H.
Hagerups Forlag, 1908. 535 sider.**

I ordbogens 2. udgave fra 1908 er de græske bogstaver ændret til latinske. Indholdet i ordbogen præciseres til »Sproget, saaledes som det i Reglen tales i Befolkningens lavere Lag«, og forfatteren ser mere positivt på »Talesproget som et Udtryk for Folkets mange Ejendommeligheder«.

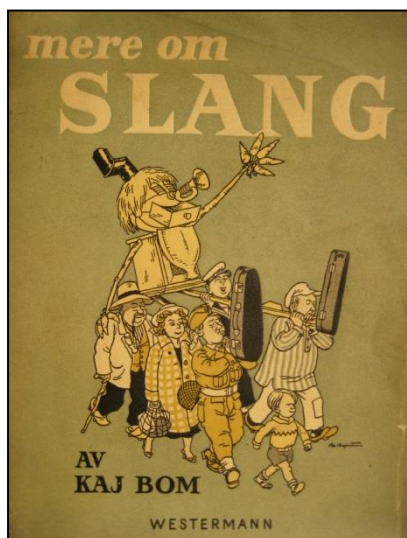
I 1940'erne og 50'erne skrev ordbogsredaktør Kaj Bom nogle meget underholdende bøger om slang. I veloplagt stil beskrev han ordene emnevis, fx kroppen, mad, drikkeri, erhverv og militær. Man kan stadig læse Boms bøger med fornøjelse og udbytte, selv om mange ord og udtryk er blevet forældet. Bøgerne indeholder udførlige registre.

Bo Bojesens forside-tegning illustrerer nogle slangord, fx: **høstak** = hår, **gulerødder** = fingre, **stylter** = ben og **violinkasser** = sko.

Kaj Bom: Slang – argot – jargon : strejftog på det gemytlige sprogs område. Westermann, 1948. 176 sider.

Bogen behandler »nogle vigtige slang-grupper« som »danskeren fra top til tå«, »værtshusets ordbog«, »fra trafiklivet«, »vi bringer sporten« og »slang fra besættelsestiden«. Litteraturliste s. 145.

På Bo Bojesens forside-tegning bæres den tændstikagtige slangfigur af repræsentanter for erhverv, der er behandlet i ordbogen, bl.a. slang hos landmanden, håndværkeren og soldaten samt slang blandt børn.

Kaj Bom: Mere om slang : nye strejftog på det gemytlige sprogs område. Westermann, 1950. 214 sider.

Denne bog behandler arbejdspladsens slang, landbo-slang, militærslang, børne-slang og »en svend med sin pigelil« (kærlighed, parforhold og sex). Litteraturliste s. 191-192.

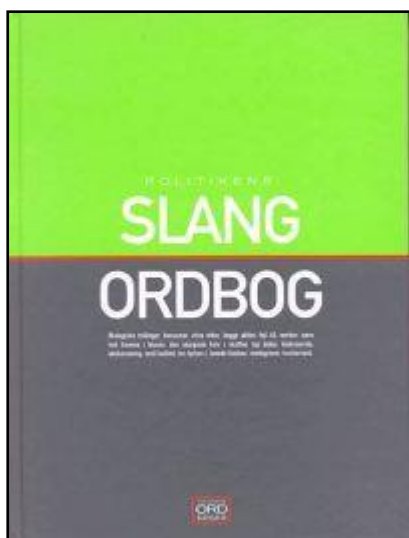

Kaj Bom: *Slangordbogen*. Politikens Forlag, 1957. 397 sider.

Inddelt i emner, fx mennesket, påklædning, mad og spisning, håndens arbejde, lovens fjender og venner, provins-slang.

Stikordsregister (s. 374-397), hvor man slår op på normale ord og bliver henvist til slangord.

karbolstang = cigaret
gelænderabe = postbud;
inkassator
kraniemuffe = pelshue
mavebombe = frikadelle

Ordbogen indeholder en indledning om slang.

Desuden er der bokse med slangartikler, fx »slang spejler tiden«, »mobiltelefonen«, »den nyeste computerslang« og »slang fra 1800-tallet«.

Mellem 1982 og 2001 udkom en moderne slangordbog i seks udgaver. Den seneste udgave kom i 2001:

Søren Anker-Møller, Peter Stray Jørgensen og Trine Ravn: *Politikens slangordbog*. 6. udg., Politikens Forlag, 2001. Indeholder også en omvendt slangordbog. 536 sider. Litteraturliste s. 535-536. Ved de første udgaver var Hanne Jensen medforfatter.

Ved opslagsord og udtryk står der en datering, der viser, hvor gamle de er. Eksempler:

bisser (tænder) før 1795
fed 1969
fedest 2000
røv (om person) ca. 1700
sprøjte (om avis) 1837
tage billetten (dø) 1908

Tegner: David Dinon.

Torben Christiansen: *Slangordbogen – dansk slang og dagligsprog*. Software: LET Software ApS. App til smartphone og tablets.

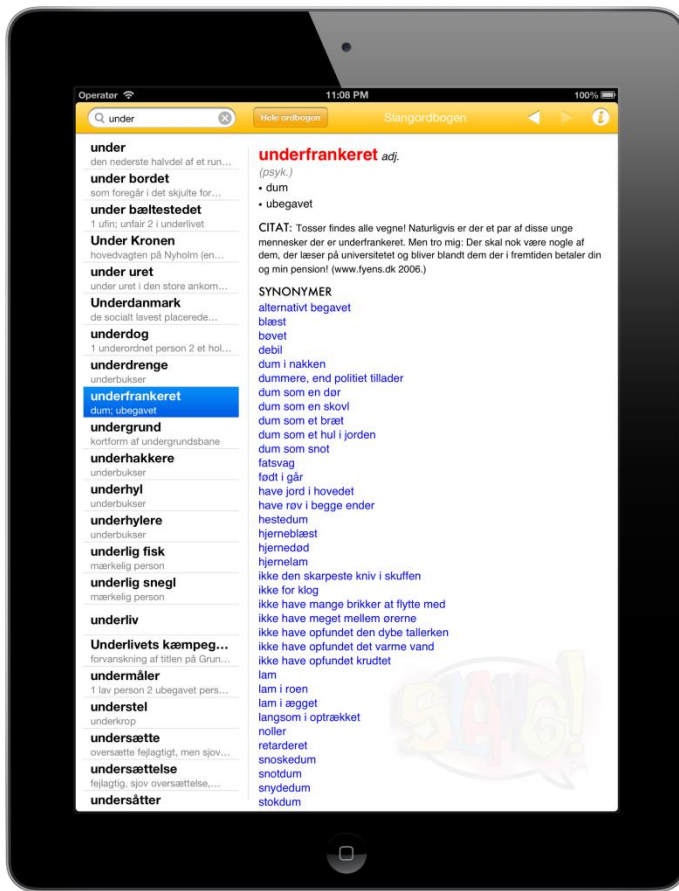
Ordbogen indeholder ca. 9.300 opslagsord, 4.100 udtryk, 13.600 definitioner, 12.100 citater, 56.200 synonymer og 2.200 oplysninger om oprindelse (etymologi) plus andre informationstyper. Hver eneste betydning er eksemplificeret med et autentisk citat fra bøger, aviser, blade, nettet osv.

Hovedvægten i ordbogen ligger på nutidig sprogbrug, men den indeholder også ældre ord og udtryk, der stadig er kendt. Ordbogen beskriver ikke kun unges sprog, men alle aldersklassers sprog.

En stor del af ordbogens ord og udtryk er forsynet med en emnemarkering, som man kan søge på: fra spiritus, sex og sport til tøj, transport og tv.

Ordbogen indeholder en Omvendt slang-funktion: Man slår op på et almindeligt ord, fx "penge", og får slangord, fx **gryn**, **gysser**, **moneter** eller **parras**.

Ordbogen er knyttet til dette undervisningsmateriale om slang.

Slangordbogen på iPad og på telefon.

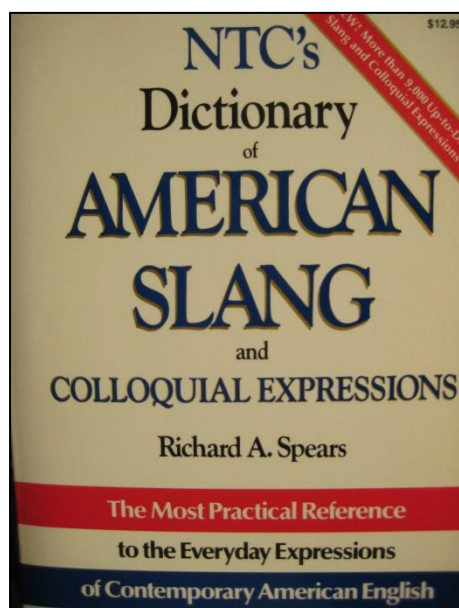
Slangordbøger på fremmedsprog

Engelsk og amerikansk

Tom Dalzell og Terry Victor (red.): *The Concise New Partridge Dictionary of Slang and Unconventional English*. New York: Routledge, 2008. 721 sider.

Mere end 60.000 opslagsord fra hele den engelsktalende verden.

Richard A. Spears: *NTC's Dictionary of American Slang and Colloquial Expressions*. Lincolnwood (Chicago), Illinois: National Textbook Company, 1989. 528 sider.

Urban Dictionary. Grundlagt 1999.

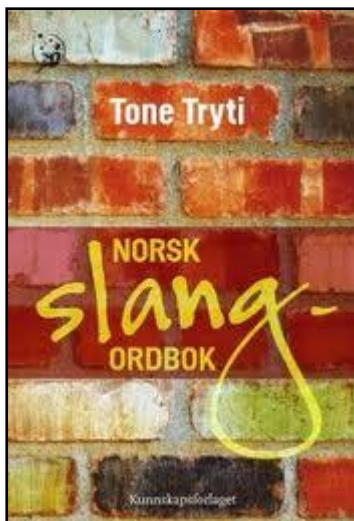
En brugerskrevet ordbog med over 1 million opslagsord, bl.a. slangord.
www.urbandictionary.com

Word Spy

Ordbog med nye engelske ord, bl.a. slang. Emnesøgning er muligt. Grundlagt af Paul McFedries. www.wordspy.com

Norsk

Tone Tryti: *Norsk slangordbok*. Oslo: Kunnskapsforlaget, 2008. 423 sider.

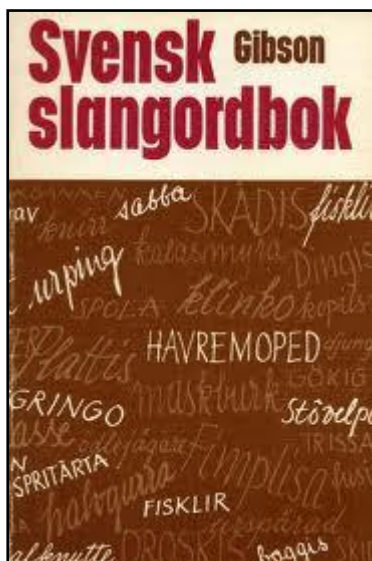
Indeholder autentiske citater.

Svensk

Bengt G. Dagrin: *Stora fula ord boken : baktalade och försummade ord i full frihet*. 4. udgave, Stockholm: Carlsson Bokförlag, 2008. 619 sider.

Indeholder autentiske citater. Meget fyldige artikler.

Haldo Gibson: *Svensk slangordbok*. 2. udgave, Stockholm: Esselte Studium, 1978. 243 sider.

Indeholder også en omvendt slangordbog (s. 205-243).

Ulla-Britt Kotsinas: *Norstedts svenska slangordbok*. Stockholm: Norstedts Ordbok, 1998. 368 sider.

Indeholder også en tematisk ordnet omvendt slangordbog (s. 249-367).

Læs om slang

Søren Anker-Møller, Peter Stray Jørgensen og Trine Ravn: *Politikens Slangordbog*. 6. udg., Politikens Forlag, 2001. 536 sider. Med en god indledning om slang.

Evan Bogan: *Københavns gadenavne ... fra Kokkedal til Karlslunde og Dragør til Værløse*. 1. udg., Bogans Forlag, 1993. 305 sider. 2. udg. 2003 med afsnit om »Øgenavne«, s. 326-340.

Kaj Bom: *Slang – argot – jargon : strejftog på det gemytlige sprogs område*. Westermanns Forlag, 1948. 176 sider. Litteraturliste s. 145.

Kaj Bom: *Mere om slang : nye strejftog på det gemytlige sprogs område*. Westermanns Forlag, 1950. 214 sider. Litteraturliste s. 191-192.

Kaj Bom: *Slangordbogen*. 3. gennemsete oplag, Politikens Forlag, 1964. 1. oplag 1948. 397 sider.

Borup, Tobias Cadin og Ali Sufi: *Gade/dansk ordbog : en håndbog i ghettodansk*. People'sPress, 2014. Mere end 450 opslagsord med baggrund i arabisk, tyrkisk, engelsk og andre sprog.

Lars Bukdahl: *Poesi dér : danske raptekster 1988-2004*. Systime, 2004. 122 sider.

Bjørn Westerbeek Dahl: Topografisk københavnerslang, www.kobenhavnshistorie.dk 2006-07.

Tom Dalzell og Terry Victor: *The Concise New Partridge Dictionary of Slang and Unconventional English*. New York: Routledge, 2008. 721 sider.

Den Danske Ordbog 1-6. Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Gyldendal, 2004-2005. Opdateres på www.ordnet.dk

Den Store Danske (encyklopædi). www.denstoredanske.dk

Haldo Gibson: *Svensk slangordbok*. 2. udg., Stockholm: Esselte Studium, 1978. 243 sider. Indeholder også en omvendt slangordbog (s. 205-243).

Christian Graugaard: *Sex-leksikon : fra abe til Aarestrup*. Rosinante, 2001. 596 sider. Mere end 4.000 opslagsord »i feltet mellem slang og lægelatin«.

Christian Graugaard: *Lir : slang om sex*. Munksgaard Bogklubber, 2002. 117 sider.

Erik Hansen og Nana Riemann: *Bibliografi over moderne dansk rigssprog 1850-1978*. Gjellerup, 1979. S. 19-21: Slang, Argot. S. 79: Slang- og Argotordbøger.

Aage Hansen: *Moderne dansk* bind III. Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Grafisk Forlag, 1967. S. 11-16 folkelige eller pseudofolkelige, humoristisk mente stærke bøjningsformer af verber, fx *besvam* for *besvimedede*, *høl* for *hylede*.

Ingrid Kristine Hasund: *Slang*. Oslo: Kunnskapsforlaget, 2006. 127 sider.

Einar Heckscher: *Amerikanskt slanglexikon*. 3. udg., Stockholm: Norstedts Ordbok, 2003. 307 sider.

Infomedia, www.infomedia.dk. Elektronisk samling af tekster fra aviser m.m. (kræver abonnement).

Pia Jarvad: *Nye ord : ordbog over nye ord i dansk 1955-1998*. Gyldendal, 1999. 1084 sider. Opdateres på www.nyeordidansk.dk

J. Normann Jørgensen og Pia Quist: *Unges sprog*. Hans Reitzels Forlag, 2008. 187 sider.

Palle »Banks« Jørgensen: *Landsholdets 681 profiler fra 1908 til i dag*. Tips-bladet, Hummel, 2002. 262 sider. Indeholder en liste med kælenavne på 212 af spillerne.

Korpus DK, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, www.ordnet.dk. KorpusDK indeholder en samling elektroniske tekster fra en række forskellige kilder, i alt 56 millioner ord fra tiden omkring 1990 og omkring 2000.

Ulla-Britt Kotsinas: *En bok om slang, typ.* Stockholm: Norstedts Ordbok, 1998. 368 sider. Med register (s. 300-311).

Ulla-Britt Kotsinas: *Norstedts svenska slangordbok.* Stockholm: Norstedts Ordbok, 2003. 311 sider. Indeholder også en tematisk ordnet omvendt slangordbog (s. 249-367).

Kristian Kristiansen: *Øgenavne.* Askholm, 2013. 168 sider.

Karl Larsen: *Dansk Soldatersprog : til Lands og til Vands.* Det Schubothske Forlag, 1895. 50 sider.

Karl Larsen: Om dansk argot og slang. *Dania*, tredje Bind. 1895-1896, s. 49-79, 105-117 og 229-237 (bl.a. A. Landmilitærets Argot, B. Sømiliterets Argot, C. Jægerargot, D. Theaterargot).

Lars Melin: *Politikens frække ordbog : dansk, engelsk, fransk, hollandsk, italiensk, norsk, spansk, svensk, tysk.* Politikens Forlag, 1997. 248 sider. S. 16-40 Dansk.

Thomas Nordegren og Kerstin Tunving: *Gads rusmiddelleksikon.* Dansk udg. ved Peter Ege. 2. udg., Gads Forlag, 2003. 347 sider.

Peter Olesen: *Spegepølsen og Suppeterrinen.* Thanning & Appel, 2008. 96 sider.

Ordbog over det danske Sprog 1-28. Det danske Sprog- og Litteraturselskab, Gyldendal, 1919-1956. Også i netudgave på www.ordnet.dk

Ordbog over det danske Sprog Supplement 1-5. Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Gyldendal, 1992-2005. Er

delvis indarbejdet i netudgaven af *Ordbog over det danske Sprog* på www.ordnet.dk

Marianne Rathje: *Generationssprog.* Dansk Sprognævns skrifter 43. Dansk Sprognævn, 2010. 350 sider.

Marianne Rathje: Spalteplads til bandeord. [Nyt fra Sprognævnet 2010/3](#), s. 5-13.

Marianne Rathje og Daisy S. Grann: Unge og gamle holdninger til bandeord. [Nyt fra Sprognævnet 2011/4](#), s. 1-11.

Lene Rotne: LEET/1337, reverse eller popsprog? Om unges akrobatik på hjemmesiden Arto. [Nyt fra Sprognævnet 2009/2](#), s. 4-9.

Poul Schærf: Den danske Jens og hans Sprog. *Danske Studier* 1918, s. 49-72. Forfatteren sammenligner egne iagttagelser med Karl Larsens *Dansk Soldatersprog : til Lands og til Vands*. Med et tillæg om skovarbejdernes sprog.

Peter Skautrup: *Det danske sprogs historie.* 2. oplag, Det danske Sprog- og Litteraturselskab, Gyldendal, 1968-1970. Opr. udg. 1944-1970. Bl.a. »Fagsprog« med jargon, bind IV, s. 292-305.

Victor Skaarup og Kris Winther: *USA-Slang : Ordbog over moderne, amerikansk Slang.* Forlaget Commodore Mandens Blad. København, 1945. 80 sider.

Ebbe Spang-Hanssen: *Sprogets verden og din : om menneskets mærkværdige evne for sprog.* Gyldendal, 2002. 219 sider. Kapitlet Sprogets historie, s. 193-208.

Richard A. Spears: *NTC's Dictionary of American Slang and Colloquial Expressions.* Lincolnwood (Chicago), Illinois: National Textbook Company, 1989. 528 sider.

Svend Tito-Achen: *Ordbog over det herlovianske sprog.* Svend Tito-Achens Forlag, 1940. 94 sider. Om sproget på kostskolen Herlufsholm ved Næstved.

Tone Tryti: *Norsk slangordbok*. Oslo: Kunnskapsforlaget, 2008. 423 sider.

Leif Vanggaard: *Slang søværet*. Forsvarets Trykkeri, 2004. sider. 98 sider.

Kris Winther: *Amerikansk/dansk slangordbog*. Hans Reitzels Forlag, 1984. 312 sider. Oversat fra svensk efter *Amerikanskt slanglexikon* (Bokförlaget Prisma 1970, 1979) af Marianne Holmen under medvirken af Jens Juhl Jensen.

Links

Bøger og artikler om slang, på UCL:
[ucl](#)

V. Kristiansen: *Bidrag til en Ordbog over Gadesproget og saakaldt Daglig Tale: Bidrag til en Ordbog over Gadesproget*

Den Danske Ordbog bind 1-6 (opdateres):
www.ordnet.dk

Ordbog over det danske Sprog bind 1-28:
www.ordnet.dk

Pia Jarvad: *Nye ord : ordbog over nye ord i dansk 1955-1998* (opdateres):
www.nyeordidansk.dk

Retskrivningsordbogen:
www.dsn.dk

Artikler om slang på Slangordbogens hjemmeside:
www.slangordbogen.com

Temaer om slang, bandeord, sproget på sociale medier og ungdomssprog på sproget.dk:
www.sproget.dk

Til læreren

Dette undervisningsmateriale handler om slang. Det bruges i folkeskolen og på de gymnasiale uddannelser. Det konkrete arbejde med emnet tilrettelægges ud fra elevernes forudsætninger og interesser.

Materialet er knyttet til appen *Slangordbogen*, som i mange tilfælde kan levere input til opgaverne i materialet, fx til arbejde med forskellige emner inden for slang.

Titel	<i>Slangordbogen – dansk slang og dagligsprog</i>
Forfatter	Torben Christiansen
Software	LET Software ApS
Pris	Ca. 25 kr.
Udstyr	Til iPhone, iPad, iPod touch (iOS 5.0+) og Android phone, Android tablet (Android 2.2+)
Kan købes i	Apples App Store og Google Play
Hjemmeside	slangordbogen.com

Kontakt Slangordbogen

I er meget velkomne til at sende forslag til nye ord m.m. til Slangordbogen, fx som resultat af arbejdet med emnet »Klassens egen slangordbog«. E-mail: slangordbogen@gmail.com

Oversigt

Når man arbejder med slang, kan man enten tage slang som udgangspunkt, eller slang kan indgå som en del af andre områder, eksempelvis: skønlitterære tekster som fx rap, billedsprog, sætningens opbygning og dens led, ordklasser, synonymmer, sproglig variation, stillag eller gruppesprog. Arbejdet med slang peger ofte på disse mere tunge og »svære« områder; fordelene er, at slang kan bruges som en

indgang, der åbner elevernes øjne for disse områder.

I gymnasiet kan man fx arbejde med slang i almen sprogforståelse.

I alle tilfælde kan de unges eget sprog indgå i arbejdet med slang. På den måde bliver dette sprog taget seriøst, og de unge ser, at de selv kan komme med relevant stof til undervisningen.

På mindmappet herunder er slang anbragt i midten som det overordnede udgangspunkt i undervisningen. Figuren viser nogle muligheder for at arbejde med slang i forbindelse med sprogiagttagelse, tekster og kommunikation. Men der er intet i vejen for at »vende om« på emnerne i mindmappet, så slang bliver underordnet i forhold til et andet emne.

Del 1

I begyndelsen arbejder eleverne induktivt og motiverende med emnet slang. De indsamler ord, bruger selv slang i tekster, og de diskuterer brug af slang.

Dette leder til, at slang sættes ind i en sammenhæng med sproglige stillag og sproglig variation.

Del 1 afrundes med en definition af slang og en analysemodel til slang. Jargon behandles kort som et ret snævert gruppesprog.

Der findes ikke en helt fast definition af slang, og grænsen til dagligsprog er flydende. Det er en af grundene til, at både slang og dagligsprog er medtaget i appen *Slangordbogen*.

I dette undervisningsmateriale er definitionen af slang stillet ret håndfast op, men da der i virkeligheden er afgrænsningsproblemer mellem de lave stillag, vil eleverne nok også støde på tilfælde, hvor det er svært at afgøre, om noget er slang. Den opstillede analysemodel kan hjælpe med til at afgøre dette.

Del 2

I denne del arbejder eleverne med variation af sprog, fx i stil og valg af ord (synonymer), og de omskriver tekster fra slang til normalsprog og omvendt. Desuden ser man på, hvilke emner der især laves slang om, og hvad det viser om, hvad der er vigtigt i vores liv. Man kan arbejde detaljeret med de mekanismer, der indgår i dannelse af slang, især lighed mellem ting (billedsprog) og lighed mellem ord. Der gives eksempler på, hvordan medbetydninger (konnotationer) indgår i billedsproglige udtryk. Metaforik kan være et selvstændigt emne, og det er oplagt at drage en parallel mellem metaforer i slang og i digterisk sprog.

Del 3

I denne del, der består af supplerende stof, nuanceres slangbegrebet ud fra tre forskellige synsvinkler:

- **Stilistisk:** Slangord har ikke samme stilværdi, og nogle er »frækkere«/»skrapere« end andre. Desuden kan nogle ord enten bruges gammeldags eller spøgende.
- **Aldersmæssigt:** Forskelle i brugen af slangord hos de forskellige generationer.
- **Historisk:** Eleverne arbejder med gamle slangordbøger, så de kan se, at det, som man engang opfattede som slang, måske slet ikke er slang i dag. Desuden kan slangord gå helt ud af brug.

Del 4

Denne del indeholder et forslag til en lidt længerevarende aktivitet, hvor eleverne arbejder med indsamling og systematisering af slangord i ordbogsartikler. Dette kan føre til arbejde med sproglige emner som ordklasser, definitioner og synonymer samt færdigheder i nøjagtig afskrivning og angivelse af kilder. Der gives forslag til bøger, hvor eleverne kan finde meget slang.

Del 5

I denne del, der består af supplerende stof, ses slang i en historisk sammenhæng. Nogle slangord stammer fra fremmede sprog og kan således være en indgang til at arbejde med fremmedord, der kommer ind i dansk. På dette område kan der være et samarbejde mellem dansklæreren og fremmedsproglærere. I denne del indgår en liste over slangord fra mange forskellige fremmedsprog, og hertil hører en fil med uddybende stof om de enkelte ord.

Desuden introduceres to emner i denne del:

- **Byer og lande.** Hertil hører en fil med uddybende stof om de danske geografiske slangbetegnelser.
- **Bygninger med slangnavne** – måske findes der nogle i elevernes nærområde?

Del 6

Sidst i materialet findes en oversigt over slangordbøger, både til dansk og fremmedsprog, og anden litteratur, hvor lærere og elever kan finde flere oplysninger om slang.

Oversigt over materialet og muligheder i at arbejde med slang

